

203

การสังเคราะห์งานวิจัย
เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย
ระดับประถมศึกษา

กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียน การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

โครงการ การศึกษาวิธีการเรียนและวิธีการสอนที่ส่งผล
ต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย

กองวิจัยทางด : ศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย
ระดับประถมศึกษา

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2542

จำนวนพิมพ์ 10,000 เล่ม

ISBN 974-268-7897

เอกสารรายงานวิจัยทางการศึกษาฉบับที่ 246/2542

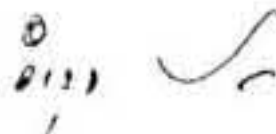
กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความคิด และความสามารถที่จะเป็นพลังสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เข้มแข็ง และมั่นคง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง ดังนั้น การพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนของครูให้เอื้อต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการตลอดมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

กรมวิชาการ ในฐานะที่รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงได้ดำเนินโครงการ การศึกษาวิธีการเรียนและวิธีการสอน ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย ในวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งทั้ง 4 วิชาดังกล่าวเป็นเครื่องมือ และพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ทั้งในระดับชั้นเดียวกันและในระดับที่สูงขึ้น โดยในระยะแรกได้ศึกษา รวบรวม และสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เฉพาะระดับประถมศึกษา โดยมุ่งหวังให้เป็นแบบอย่าง แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และตลอดชีวิต

สำหรับเอกสารฉบับนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ซึ่งกรมวิชาการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการอ้างอิงทางวิชาการ ในโอกาสนี้ขอขอบคุณ หน่วยงาน สถาบันการศึกษาทุกระดับ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้การจัดทำเอกสารฉบับนี้สำเร็จตามเป้าหมาย

(นายออรุณ จันทวานิช)
อธิบดีกรมวิชาการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา มุ่งค้นหามีวิธีการเรียนการสอนแบบใดที่สร้างทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้กับนักเรียน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2541 เป็นงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์ตามแบบการประเมินคุณภาพ จำนวน 170 เรื่อง เป็นงานที่มีข้อมูลทางสถิติที่ครบถ้วนนำมาวิเคราะห์แบบเมตาดาได้จำนวน 134 เรื่อง และวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจำนวน 26 เรื่อง ผลการสังเคราะห์เชิงปริมาณปรากฏว่า วิธีการเรียนซึ่งมี 2 วิธีนั้น ได้แก่วิธีการเรียนด้วยตนเองมีอิทธิพลต่อผลการเรียนภาษาไทยมากกว่าวิธีการเรียนจากเพื่อน วิธีการเรียนด้วยตนเองแสดงผลดีต่อการเรียนทักษะภาษาและผลสัมฤทธิ์ วิธีการเรียนจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 น้อย วิธีการสอนมี 3 วิธี คือ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ แบบใช้กิจกรรมและแบบสื่อประสมกิจกรรม วิธีการสอนแบบใช้สื่อเป็นวิธีที่ใช้ทั่วไปในการสอนระดับประถมศึกษา และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนระดับปานกลาง รูปแบบการสอนซึ่งเป็นวิธีเฉพาะส่วนใหญ่ใช้กับการเรียนการสอนระดับสูงคือประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนน้อย เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า วิธีการเรียน 2 วิธี วิธีการสอน 3 วิธีและรูปแบบการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบด้วยค่า t ระหว่างนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-4 และปีที่ 5-6 พบความแตกต่างเพียงอย่างเดียวคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แสดงผลสัมฤทธิ์ที่ดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เมื่อสอนด้วยวิธีการสอนแบบใช้สื่อ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพสอดคล้องกับเชิงปริมาณ วิธีการเรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อการเรียนต่างๆ ที่สร้างขึ้นและมีคุณภาพตามเกณฑ์ เมื่อนำไปใช้ นักเรียนจะมีผลการเรียนตามเกณฑ์ 80/80 วิธีการสอนนั้นครูส่วนใหญ่สอนตามคู่มือครู และใช้หนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้รับการยอมรับและชื่นชมจากครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ไม่มีงานวิจัยที่ฝึกให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยั่งยืนยังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่ครู และนักการศึกษา ถ้าจะเริ่มต้นสอนและฝึกการเรียนรู้ที่ยั่งยืน สามารถเริ่มด้วยการพัฒนาจากวิธีการเรียนด้วยตนเอง

คำนำ

บทคัดย่อ

สารบัญเรื่อง

สารบัญตาราง

บทที่

1 บทนำ	1
ภูมิหลังและความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความสำคัญของภาษาไทย	8
พัฒนาการทางภาษาของมนุษย์	9
พัฒนาการที่ต่างกันของเด็กวัยประถมระยะต้นและประถมระยะปลาย	10
พัฒนาการทางสติปัญญา	11
พัฒนาการทางสังคม	12
การรู้จักตนเอง	13
การสังเคราะห์งานวิจัย	15
การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย	
ระดับประถมศึกษา	18
ศักยภาพของเด็กไทย	23

สังคมเทคโนโลยี	24
การปฏิรูปการศึกษายุคโลกาภิวัตน์	25
ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับ การเรียนรู้การสอนภาษาไทย	26

3 วิธีดำเนินการวิจัย 27

การคัดเลือกงานวิจัย	27
ตัวแปรที่ศึกษา	28
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 33

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย	33
ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ	40
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ	50

5 สรุปผลการสังเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 64

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์	67
ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ	67
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ	70
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	77

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 81

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 100

1	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะด้านการผลิตและผู้วิจัย	34
2	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะของการวิจัย	36
3	จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	38
4	ค่าสถิติพื้นฐานของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะของตัวแปรต่อเนื่อง	40
5	จำนวนงานวิจัยจำแนกตามประเภทของวิธีการเรียนการสอน และผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ	41
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การอ่าน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	42
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การอ่าน ระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	42
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การเขียน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	43
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การเขียน ระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	43
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การฟังและพูด จำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	44
11	ขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามวิธี การเรียนการสอนแบบต่างๆ	45
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพล ด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ	45
13	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การอ่าน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน	46
14	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การเขียน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน	47

15	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะ การฟัง - พูด จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน.....	48
16	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนจำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน.....	49
17	สรุปอันดับของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนการสอนภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษาตอนปลาย	50
18	จำนวนงานวิจัยสำรวจแบ่งประเภทตามเนื้อหาที่ศึกษา	51

บทนำ

ภูมิหลังและความเป็นมา

ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมนุษย์ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลก กลายเป็นหมู่บ้านโลก ทุกประเทศในโลกไม่ว่าจะดำรงอยู่ได้ตามลำพัง แม้ปรารถนาจะแยกตัว ออกไม่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่น ก็ไม่สามารถหลบหลีกผลกระทบที่เกิดจากกระแสการเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ์กันทั่วโลก ความรู้ใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากจะยอส่วนให้โลก กลายเป็นชุมชนหมู่บ้านโลกแล้ว ยังทำให้เกิดการรู้จักและรับรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในเวลา อันรวดเร็วมาก สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้านของมนุษย์ เช่น ด้านความ เป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านจริยธรรมคุณธรรม และแน่นอนว่ามีปัญหาใหม่ๆ ที่ เกิดจากความแตกต่างของวัฒนธรรม โดยเฉพาะส่วนที่เป็นความคิด ค่านิยม และหลักเกณฑ์ ทางจริยธรรม

สังคมไทยจึงมีส่วนในการได้รับผลกระทบ มาถึงจุดเปลี่ยนที่มากมายในเวลาเดียวกัน เช่น เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมกึ่งอุตสาหกรรม จากสภาพที่เคยอยู่ตามวิถีเดิมของ ไทยอย่างสมถะ เช่น การผลิตในลักษณะพอกินพอใช้ เหลือก็แบ่งปันหากเหลืออีกจึงจะขาย กลายมาเป็นการผลิตเชิงพาณิชย์ ด้วยการแข่งขันกันในตลาดโลก แข่งกันผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำ เพื่อผลกำไรที่จะเพิ่มขึ้น แนวคิดเช่นนี้เป็นเหตุให้มีการควบคุมค่าแรงงานในการผลิตให้ต่ำที่สุด เท่าที่จะทำได้ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ลงทุนการบำรุงรักษา เพื่อกอบโกยความ ร่ำรวยส่วนบุคคลให้มากที่สุดในเวลาอันรวดเร็ว การพัฒนาตามแนวทางนี้ ผลลัพธ์ที่ได้คือ ความทุกข์และปัญหาของทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ดังที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตทาง เศรษฐกิจทั่วประเทศในปัจจุบัน

จึงเป็นความสำคัญและรีบด่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแนวทางการพัฒนาประเทศ หัวใจของการเปลี่ยนแปลงคือ การเปลี่ยนคน ต้องการสังคมสภาพเช่นไร ก็ต้องเปลี่ยนคนให้มีคุณ สมบัติที่จะเอื้อให้สร้างสังคมสภาพเช่นนั้น เครื่องมือที่ใช้เปลี่ยนคนก็คือการศึกษา คณะศึกษา ไทยได้กล่าวไว้ (2540 : 51) การศึกษาของไทยต้องเปลี่ยนให้มีเป้าหมายที่มุ่งสร้างคนที่มี ความพอดีในตนเอง ระหว่างคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ให้เป็นความพอดีที่สร้างความสุขให้กับ ตนเองและส่วนรวม การศึกษาคควรมุ่งสร้าง

คน “น้ำแกง” เท่าๆ กับที่ตามเป็น

คนเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ปฏิเสธการทำงานเป็นหมู่คณะ

คนมีความสามารถแข่งขัน แต่ไม่กดดันตัวเองจนลืมความสมดุลและความรู้จักพอ
คนที่ฝึกใฝ่วิทยาการสมัยใหม่เท่าๆ กับที่...ชื่นชมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ
ตนเอง

คนที่พัฒนาความรู้ความสามารถในหน้าที่การงานโดยไม่ลืมพัฒนาสุนทรียภาพ
และความรอบรู้ในฐานะพลเมืองและพลโลก

คนที่รักความ “ก้าวหน้า” เท่าๆ กับที่ “รักเพื่อนมนุษย์” และรักธรรมชาติ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการฝึก
คนเตรียมคน เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แต่ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงการศึกษา
จำเป็นต้องศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาที่ผ่านมาแล้วว่า ผลผลิตที่ได้เป็นอย่างไร
ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหลายหน่วยงานพบว่า ความรู้ความ
สามารถโดยเฉพาะความรู้ในวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษายังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ 2541) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสามารถด้านอื่นที่ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กองวิจัยทางการศึกษา (2540) รายงานว่า การศึกษาความสามารถด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็น
ต่อชีวิต 3 ด้านคือ ต่อการทำงาน ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และต่อการเรียนรู้ในอนาคต
นักเรียนประถมศึกษาที่มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตต่ำที่สุด ประสิทธิภาพ
ของการศึกษาที่ผ่านมา จึงไม่น่าเพียงพอสำหรับการเตรียมนักเรียนสำหรับการดำรงชีวิตใน
โลกศตวรรษที่ 21 ที่จะเต็มไปด้วย ข้อมูลข่าวสาร และวิทยาการความรู้ต่างๆ มากมาย การ
ศึกษาจำเป็นต้องสร้างทักษะการหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะที่ต้องใช้ไปได้ตลอดชีวิต นั่นคือ
สร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืนให้กับนักเรียน

การศึกษาที่สร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษาที่ยั่งยืนคืออะไร หมายถึงอะไร กล่าวได้ว่าความคิดนี้สืบต่อมาจากการประชุม
ระดับโลก ขององค์การสหประชาชาติที่พิจารณาร่วมกัน ถึงความสำเร็จและปัญหาของการ
พัฒนาที่ผ่านมาแล้วของประชาคมโลก นานาชาติมีความเห็นพ้องกันว่า การพัฒนาที่เหมาะสม
คือการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) และได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ (Savitri 1997
: 23 - 41)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่เน้นคนและสังคม
ในลักษณะที่ประชาชนกำหนดความต้องการและเป้าหมายในฐานะ
สมาชิกชุมชนและประเทศได้ เป็นการพัฒนาที่ต่อต้านวิธีพัฒนาที่ใช้
ทรัพยากรอย่างไม่คำนึงถึงคุณธรรม เพียงเพื่อความร่ำรวยระยะสั้น
เท่านั้น เป็นการพัฒนาที่ตั้งข้อสงสัยวิวิธความสำเร็จ ด้วยการตั้งคำถาม
ว่าจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นอัตโนมัติตามการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และเป็น
การพัฒนาที่ศึกษาความจริงเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน
จึงจะเริ่มพัฒนา

“Sustainable development is a process focused on people and societies:
how they define needs with reference to their own goals and the goals
they share as members of communities and nations. It is in stark
contrast to development approaches that have focused on resources for
exploitation as a means of short - term wealth generation. It also
casts doubt on measures of economic performance that assume
social goods automatically follow economic development and that
environmental consequences can only be tackled after the fact.”

UNESCO (1997 : 16) ได้ขยายความต่อว่า การศึกษาที่จะสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
ต้องเป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายสร้างคนให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ ฉลาดขึ้น เรียนรู้ได้มากขึ้น
รับข้อมูลข่าวสารได้ดีขึ้น มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณ และมีความสามารถที่
จะเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป

“The goal of education is to make people wiser, more knowledgeable, better
informed, ethical, responsible, critical and capable of continuing to learn.”

การเรียนรู้ที่ยั่งยืน

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาได้ข้อค้นพบว่า ความรู้ความสามารถของนักเรียน
ระดับประถมศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์และที่สำคัญยังขาดคุณสมบัติที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไปได้
ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากสำหรับบุคคลในยุคโลกไร้พรมแดน ผนวกกับแนวความคิดจาก

การพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าวมาแล้ว กรมวิชาการจึงมีนโยบายที่จะพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนให้แก่เด็กไทย และได้นิยามความหมายของการเรียนรู้ที่ยั่งยืนไว้ (กองวิจัยทางการศึกษา 2541) ดังนี้

การเรียนรู้ที่ยั่งยืน หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนที่เมื่อเรียนรู้สิ่งใดแล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหา และพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ก่อนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ทุกครั้ง ได้มีการประเมินหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องทำก่อนบรรดาวิชาพื้นฐานสำคัญในหลักสูตร วิชาภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่สำคัญมาก นอกจากนี้ ยังเป็นวิชาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กยังต่ำกว่าเกณฑ์ จึงมีความสำคัญเพียงพอที่ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยก่อน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางในการคิดรูปแบบการเรียนการสอนที่จะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน และนำไปใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบที่คิดขึ้น

นอกจากนี้การสังเคราะห์งานวิจัย ยังช่วยให้ได้ข้อสรุปจากการทดลองวิธีสอน วิธีเรียนที่วิจัยกันมาแล้วหลายครั้ง วิธีเดียวกันหรือใกล้เคียงกันแต่ต่างเวลาต่างสถานที่ มีผลงานวิจัยทั้งสองดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน การสังเคราะห์จะทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่า มีปัจจัยหรือตัวแปรใดบ้าง ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากวิธีการเรียน และวิธีการสอนรูปแบบนั้นๆ

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษานั้น กรมวิชาการ (2538) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537) ได้เคยทำมาแล้วกับงานวิจัยทั่วประเทศ ในเวลาที่ใกล้เคียงกัน และยังมีวิทยานิพนธ์ (โสภณ 2532) ที่สังเคราะห์การสอนภาษาไทยเช่นกัน แต่ก็ล่วงเลยมาเป็นเวลาประมาณ 4 - 5 ปีแล้ว การพัฒนาหลักสูตรควรมีข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เป็นช่วงเวลาปัจจุบันมากกว่าที่นานถึง 4 - 5 ปี ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว งานศึกษาครั้งนี้ จึงวางเป้าหมายสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมี

วัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่นำมาทำการสังเคราะห์
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัย ด้านวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.3 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนกับระดับชั้นเรียน
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอนและรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ขอบเขตการวิจัยที่กำหนดไว้มีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
2. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค
3. เป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2533 - พ.ศ. 2541
4. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะต้องมีการรายงานเชิงเนื้อหาที่เพียงพอสำหรับนำไปสังเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และมีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) สำหรับนำไปสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีวิเคราะห์แบบเมตาดา (Meta Analysis)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยทำให้ทราบข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนตลอดชีวิตของเด็กไทย
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา

สำหรับผู้บริหาร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหาร ในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น และแต่ละบุคคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันหลายๆ เรื่อง มาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คำตอบต่อปัญหาเป็นที่ยุติ โดยใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ ซึ่งการสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ หมายถึง การบรรยายสรุปเชิงเนื้อหา เกี่ยวกับประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 การสังเคราะห์เชิงปริมาณ หมายถึง การใช้กระบวนการทางสถิติในการสังเคราะห์งานวิจัยหลายๆ เรื่องที่ศึกษาการวิจัยเดียวกัน ผลการวิจัยแต่ละเรื่องจะถูกแปลงให้เป็นหน่วยเดียวกัน หรือที่เรียกว่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) โดยใช้การวิเคราะห์แบบเมตต้า (Meta Analysis)

2. ขนาดอิทธิพล หมายถึง ค่าทางสถิติที่แปลงผลงานวิจัยแต่ละเรื่องให้เป็นหน่วยมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับอัตราส่วนระหว่างผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกับความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม เพื่อหาว่ามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขนาดใด โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน ในเนื้อหาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่มีต่อการเรียนการสอน หรือการทำโครงการภาษาไทย

2.3 ด้านความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การคงไว้ซึ่งผลการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนหรือเคยมีประสบการณ์ไว้แล้ว หลังจากได้หยุดการเรียนไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง

2.4 ทักษะภาษา หมายถึง ความสามารถที่จะสื่อสารกับผู้อื่นได้ โดยเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับสาร ซึ่งแสดงออกด้วยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

3. วิธีการเรียน (Method of Learning)

3.1 วิธีการเรียนด้วยตนเอง หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่าง

เต็มศักยภาพ โดยมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

3.2 วิธีการเรียนจากครู หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามกระบวนการและกิจกรรมที่ครูกำหนด

3.3 วิธีการเรียนจากเพื่อน หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์

4. วิธีการสอนของครู (Method of Teaching) หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของครูในการใช้เทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ความวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แบ่งย่อยออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 วิธีการสอนแบบใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการสอนที่บทบาทการสอนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดจะอยู่ที่สื่อการเรียนการสอน

4.2 วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม หมายถึง วิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม และดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ประสานงาน แนะนำทางในการค้นคว้า และช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

4.3 วิธีการสอนแบบประสม หมายถึง วิธีการสอนที่ใช้สื่อร่วมกับกิจกรรม

5. รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) เป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนและวิธีการเฉพาะของแบบนั้นๆ เช่น วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีสอนแบบรู้แจ้ง วิธีสอนแบบ CIRC วิธีสอนแบบวรรณิ

6. คุณลักษณะของงานวิจัย หมายถึง ส่วนประกอบพื้นฐานของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่น่าสนใจ นำมาทำการสังเคราะห์งานวิจัย ประกอบด้วย ปิที่พิมพ์ สถาบันที่ทำการวิจัย ประเภทงานวิจัย ระดับชั้น เนื้อหาที่ทำวิจัย ลักษณะของงานวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง สังกัดของประชากร/กลุ่มตัวอย่าง การตั้งสมมุติฐาน แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

7. กระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (Sustainable Learning Process) หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนที่เมื่อเกิดการเรียนรู้สิ่งใดแล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหา และพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ได้ค้นคว้าทฤษฎีและงานเขียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของภาษาไทย
2. พัฒนาการทางภาษาของมนุษย์
3. พัฒนาการที่ต่างกันของเด็กวัยประถมระยะต้นและประถมระยะปลาย
4. การสังเคราะห์งานวิจัย
5. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย
6. ศักยภาพของเด็กไทย
7. สังคมเทคโนโลยี
8. การปฏิรูปการศึกษายุคโลกาภิวัตน์
9. ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยมีความสำคัญเช่นเดียวกับภาษาประจำชาติของชาติอื่นๆ กล่าวคือเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นวัฒนธรรมที่ยึดเหนี่ยวคนไทยให้ตระหนักถึงความเป็นไทย ตระหนักถึงความผูกพันของคนไทยที่ใช้ภาษาไทยด้วยกันและเป็นมรดกตกทอดจากบรรพชน ซึ่งแสดงถึงประวัติอารยธรรมของชาติ

นอกจากประโยชน์ในเชิงนามธรรมดังกล่าวแล้ว ภาษายังเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อ

1. สื่อสารทำความเข้าใจระหว่างผู้ให้และผู้รับ “สาร” ที่ส่งและรับกันนั้นมิได้มีเพียงเนื้อหา ข้อความ ใจความ เท่านั้น ยังประกอบด้วยทัศนคติ ความสุนทรีย์และความบันเทิง
2. เพื่อสร้างมิตรภาพ และรักษามิตรภาพนั้นให้คงอยู่และงอกงามต่อไป (Christie 1989 : 1) ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาคมโลกในการบำรุงรักษาสันติภาพให้แก่มวลมนุษยชาติ

3. เรียนรู้สรวทวิทยาการต่างๆ เพราะภาษาจตมันทักประสพการณ ความรู้ เพื่อเผยแพร่แลกเปลียนและสืบทอด ระหว่างหมู่คนที่ใช้ภาษาเดียวกัน

4. แสวงหาความรู้เพิ่มเติม เมื่อเข้าใจวิทยาการความรู้ที่มีอยู่แล้ว ย่อมมีพื้นฐานที่จะแสวงหาได้เพิ่มเติมต่อไป

5. เพื่อประโยชน์ทางการทูลและการค้า โดยใช้เพื่อ

ก. ชักจูงหรือโน้มน้าวบุคคลอื่นให้คล้อยตาม

ข. ต่อรองเพื่อผลประโยชน์ที่พึงได้รับ (Christie 1989 : 2)

วิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญที่ควรได้รับการเอาใจใส่ ติดตาม พัฒนาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่บรรลุความสำคัญของภาษาดังกล่าวมาแล้ว

พัฒนาการทางภาษาของมนุษย์

คำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์แบ่งเป็น 2 แนวทาง แนวทางหนึ่งเชื่อว่าเป็นความสามารถที่มีมาแต่กำเนิดของมนุษย์ แต่ละภาษาเกิดขึ้นได้ในโลกนี้เพราะมีมนุษย์คนหนึ่งที่มีความสามารถ เป็นผู้คิดประดิษฐ์ขึ้น อีกแนวทางหนึ่งเชื่อว่า ภาษาเกิดจากประสบการณ์ เกิดจากการเรียนรู้ แม้แต่มนุษย์คนแรกที่คิดประดิษฐ์ภาษาขึ้น ก็เริ่มด้วยการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรอบตัว

จากการศึกษาการเรียนรู้ภาษาของเด็กที่พูดภาษาอังกฤษพบว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาเป็นขั้นตอนตามอายุ (Lefrancois 1996 : 208)

อายุ	ธรรมชาติพัฒนาการ	ตัวอย่างการออกเสียง (เทียบเคียงภาษาไทย)
1. ก่อน 1 ขวบ	ร้องไห้ อ้อแอ้ พูดเป็นคำๆ	มาๆ กาๆ
2. อายุ 1 ขวบ ประโยคคำเดียว	ใช้ท่าทางประกอบ	แม่ พร้อมอ้าแขนให้อุ้ม
3. อายุ 1 ขวบครึ่ง ประโยค 2 คำ	คำสำคัญกับคำขยาย บอกความหมายเพิ่มขึ้น	หม่า นม พ่อ เทียว
4. อายุ 2 - 2 ขวบครึ่ง ประโยคมีหลายคำ	คำสำคัญกับคำขยาย ที่ให้ความหมายมากขึ้น แต่ยังไม่มีไวยากรณ์	พ่อ แม่ ทำงาน น้อง ข้างบน ข้าวอร่อย อีกๆ

อายุ	ธรรมชาติพัฒนาการ	ตัวอย่างการออกเสียง (เทียบเคียงภาษาไทย)
5. อายุ 2 ขวบครึ่ง-4 ขวบ ประโยคยาวขึ้น ถูกไวยากรณ์มากขึ้น	ประโยคถูกไวยากรณ์มากขึ้น	อ่านนิทาน หนังสือหนู พ่อไม่อยู่ แม่ทำงาน
6. อายุ 4 ขวบขึ้นไป ประโยคเหมือนผู้ใหญ่	ประโยคที่มีประโยคขยาย	หนูไม่กินข้าวจะกินนม

ครูสอนภาษาคนแรกคือ พ่อแม่ โดยเฉพาะแม่หรือผู้ทำหน้าที่เลี้ยงดู จากการศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กชาติอื่น เช่น จีน ญี่ปุ่น เปรียบเทียบภาษาอังกฤษ รายงานผลสอดคล้องกันว่า คนสำคัญคือ แม่ และแม่เหล่านี้มีวิธีสอนภาษาให้ลูกด้วยวิธีการที่เหมือนกัน คือสอดคล้องกับปัญญาความคิดของทารกที่สามารถเข้าใจเฉพาะขณะนี้ ที่นี้ แม่ๆ จึงพูดกับลูกด้วยคำที่สั้นๆ ง่ายๆ เสียงสูงฟังชัด และพูดสิ่งที่เป็นอยู่ขณะนี้ ที่นี้ เดียวนี้

ข้อสรุปจากการศึกษา คือ เมื่อมาเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เด็กมีความสามารถทางภาษาพูดเท่ากับผู้ใหญ่แล้ว ภาษาที่โรงเรียนจะสอนคือ ภาษาเขียน ซึ่งเป็นการบันทึกภาษาพูดให้เป็นหลักฐาน เป็นการจัดระบบและให้รหัสของภาษาพูดไว้ ครูต้องสอนให้นักเรียนถอดรหัสเหล่านี้ด้วยการอ่าน และใช้รหัสเดียวกันจดบันทึกเป็นหลักฐานให้ได้ นั่นคือสามารถเขียนได้ นักเรียนประถมศึกษาปีที่หนึ่งจึงเป็นผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมมาแล้ว การเรียนรู้ทักษะอ่านและเขียนจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อเมื่อความรู้ใหม่ที่จะเรียนนั้นเชื่อมโยงกับความรู้เดิม (Ausubel 1969 และ Selman อ้างใน Lefrancois 1996) ครูจึงควรใช้เนื้อหาและสื่อที่เชื่อมโยงกับภาษาพูดของนักเรียน ข้อค้นพบอีกประการหนึ่งจากงานวิจัยคือ ภาษาที่แม่ใช้สอนเด็กจะเป็นภาษาง่ายๆ สั้นๆ และชัดเจน

การศึกษาวิธีการเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรใช้เกณฑ์ดังกล่าวพิจารณาว่า วิธีการสอนให้หลักดังกล่าวหรือไม่ ถ้าใช่ ใช้อย่างไร และได้ผลอย่างไร วิธีเรียนวิธีสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด น่าจะเป็นวิธีที่เลียนแบบพัฒนาการทางภาษาของมนุษย์ ซึ่งประจักษ์แล้วว่าใช้เวลาเพียง 4 ปี เด็กสามารถพูดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ การวิจัยครั้งนี้จึงใช้การสังเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

พัฒนาการที่ต่างกันของเด็กวัยประถมระยะต้นและประถมระยะปลาย

การศึกษาระดับประถมแม้มีระยะเวลาทั้งหมด 6 ปี ในทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนมักแตกต่างกันเป็น 2 ระยะคือ ระยะประถมต้น (ชั้น ป.1-4) และระยะประถมปลาย (ชั้น ป.5-6) เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนครูพอเพียง มักจัดการสอนต่างกัน คือ ระดับชั้นป. 1 - 4

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่จะสอนคนเดียวเกือบทุกวิชา มีครูคนอื่นช่วยสอนวิชาพิเศษเช่น พลศึกษา ศิลปะ นาฏศิลป์ ส่วนระดับประถมปีที่ 5-6 ครูสอนเป็นรายวิชา ความแตกต่างนี้คงเนื่องมาจากความมุ่งหมายที่ต่างกัน ที่เน้นความสำคัญของความรู้มากขึ้นตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน

ความจริงการแบ่งนักเรียนประถมออกเป็น นักเรียนประถมระยะต้น (ชั้น ป. 1-4) และนักเรียนประถมระยะปลาย (ชั้น ป. 5-6) มีเหตุผลสนับสนุนด้านพัฒนาการของเด็ก 2 ข้อนี้ที่ต่างกัน จะกล่าวโดยสังเขปเฉพาะพัฒนาการที่สำคัญต่อการเรียนการสอนของเด็กวัยประถม

1. พัฒนาการทางสติปัญญา

เด็กไทยเริ่มเข้าโรงเรียนเมื่ออายุ 6 ขวบ เป็นการเริ่มเรียนความรู้ต่างๆ ที่มีผู้อื่นจัดให้ ในรูปแบบของหลักสูตร ความรู้ความสามารถที่สำคัญที่สุดในการเริ่มเรียนคือ เรียนการอ่าน และการเขียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเรียนวิชาอื่นด้วย ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้คือ สติปัญญาของผู้เรียน พัฒนาการด้านนี้ของนักเรียนเป็นความรู้ที่ควรตระหนัก และนำมาใช้ในการสอน

ทฤษฎีที่ใช้อธิบายพัฒนาการทางสติปัญญาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้มากคือ ทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) ตั้งแต่ เพียเจท์ เผยแพร่ทฤษฎีของตนในราว ค.ศ. 1923 ได้มีผู้ทดลองวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีของเขามากมาย ได้ข้อค้นพบส่วนที่สนับสนุนและบางส่วนที่ขัดแย้ง ปัจจุบันสาระของทฤษฎีเพียเจท์ ที่ยอมรับกันสรุปได้ดังนี้ (Biggs & Moore 1993 : 35)

1. มนุษย์เรียนรู้โดยใช้ความสามารถที่มีตามธรรมชาติแสดงปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
2. มนุษย์สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. การปรับ (Assimilation) และการเก็บ (Accommodation) การเรียนรู้คือการให้รหัสการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเก็บไว้ในความจำ เมื่อปะทะกับสิ่งเร้าใหม่ ผู้เรียนก็จะให้รหัสใหม่ การเรียนรู้ครั้งนี้ โดยเทียบเคียงกับการเรียนรู้ครั้งก่อน
4. แรงจูงใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่พอเหมาะพอดีของ 3 สิ่งคือ อัตราเร็วในการเรียนของแต่ละคน ความยากง่ายของสิ่งที่เรียน และความสามารถของผู้เรียน
5. สภาพการณ์ที่จัดให้เรียนรู้ควรมีทั้งสภาพที่เรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

เด็กอายุ 6 - 8 ปี เป็นช่วงที่ความสามารถทางปัญญาของเด็ก คานเกี่ยวกันระหว่างขั้นเดิมกับขั้นต่อไป (Lefrancoise 1996 : 257) ดังนี้

อายุ	ขั้นพัฒนาการ	ลักษณะเด่น
4 - 7	เข้าใจเอง	เข้าใจด้วยการคิดเอง นึกเอง มากกว่าการใช้เหตุและผล เข้าใจวัตถุตามสภาพที่ปรากฏใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งแวดล้อม
7 - 12	กระทำต่อวัตถุสิ่งของ	1. เข้าใจหลัก “การคงเดิมของปริมาณ” ถ้าไม่มีการเอาออกหรือเพิ่มเข้ามา ปริมาณจะคงเดิมเสมอ 2. สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีหลักการคิด 3 ประการ 2.1 ถ้าไม่มีการเพิ่มหรือลดจะต้องเท่าเดิม 2.2 ปริมาณเท่าเดิม แต่เปลี่ยนรูปได้ เช่น ดินน้ำมันขนาดเท่ากัน ปั้นเป็นรูปที่เล็กใหญ่ต่างกันได้ 2.3 ขวดยที่แบนเตี้ยจุได้มากกว่า เพราะกว้างกว่า แต่ขวดยที่สูงกว่า ความสูงจะชดเชยความกว้างที่หายไป

เด็กจะพัฒนาความสามารถทางปัญญาจากขั้นหนึ่งไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไป ด้วยการได้จัดกระทำต่อสิ่งเร้ารอบตัว นักเรียนประถมระยะต้นจะค่อยๆ พัฒนาจากการใช้ตนเองเป็นหลักในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ไปสู่ความสามารถที่จะจัดกระทำต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ มีประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายและหลายๆ ครั้ง จนเกิดความเข้าใจเป็นความรู้ที่ไหวพริบและจัดเก็บเป็นระบบไว้ในสมอง นักเรียนประถมระยะต้นจึงเปรียบเสมือนแห่งหัตถ์จักรยาน ในขณะที่นักเรียนประถมระยะปลายซึ่งจักรยานเป็นแล้ว

2. พัฒนาการทางสังคม

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางสังคมของเด็กเปลี่ยนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัว ญาติและเพื่อนบ้าน กลายเป็นการอยู่และทำกิจกรรมร่วมกับครูและเด็กอื่นๆ ซึ่งแปลกหน้าในระยะเริ่มต้น เด็กต้องปรับตัวและสร้างทักษะเพิ่มขึ้น เซลมัน (Selman อ้างใน

Lefroncoise 1996 : 285) อธิบายพัฒนาการทางสังคมของเด็กประถมไว้ดังนี้

ประถมระยะต้น (อายุ 6 - 8 ขวบ)	เข้าใจความคิดและจิตใจของผู้อื่น แต่ยังอยู่ในวงจำกัด แม้คนจะคิดต่างกัน แต่ถ้าอยู่ในสภาพเดียวกันจะคิดเหมือนกับ "ฉัน"
ประถมระยะปลาย (อายุ 8 - 10 ขวบ)	เราคิดต่างกัน ความคิดเธอเป็นอย่างนี้สะท้อนความรู้สึก ความคิดภายใน ของฉันเป็นแบบนี้ของตนได้

3. การรู้จักตนเอง

การรู้จักตนเองเช่น รู้ว่าตนมีความสามารถด้านใด ระดับความสามารถอยู่ที่ใด มีจุดอ่อนในเรื่องใดบ้าง ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ภูมิใจ พอใจ เป็นสุข หรือเป็นไปในทางไม่ดี ต่ำต้อย ไม่เป็นสุข การรู้จักตนเองเป็นความคิดความรู้สึกที่สำคัญของมนุษย์เพราะมีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมมาก และเป็นความคิดความรู้สึกที่ก่อเกิดขึ้นในวัยประถมระยะปลาย เลอฟรอนซัวส์ (Lefroncoise 1996 : 286 - 289) เขียนสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการรู้จักตนเองของมนุษย์ไว้ดังนี้

ทฤษฎีที่อธิบายพัฒนาการของการรู้จักตนเองมีสองแนวทาง แนวทางหนึ่งเป็นของวิลเลียม เจมส์ (William James) ความคิดเกี่ยวกับคุณค่าของตนเองขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่าง "ตัวฉัน" ในความฝัน กับ "ตัวฉัน" ที่ฉันคิดว่าเป็นอยู่ ถ้าความคิดกับความฝันใกล้เคียงกันเท่าใด บุคคลนั้นก็จะรู้สึกชอบตัวเองและมีความภูมิใจในตัวเอง อีกแนวทางหนึ่ง คือ คูลีย์ (Cooley) อธิบายว่า มนุษย์รู้สึกคุณค่าของตัวเอง จากท่าทีการแสดงออกของผู้อื่นต่อตนเอง เช่น ถ้าเพื่อนเหลืกหนึ่งไม่ยากคบบกับ "ฉัน" ฉันย่อมรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองด้อยค่า แต่ถ้าใครๆ ก็ถามหาต้องการคบบหา "ฉัน" ฉันก็มีคุณค่ามีความสำคัญ ได้มีการทดลองศึกษาแนวคิดนี้ทั้งสองแนวทางและพบสิ่งที่น่าสนใจคือ

1. การรู้จักตนเองอย่างชัดเจน หนักแน่น เข้มแข็ง จะยังไม่เกิดขึ้น จนกว่าจะอายุ 8 ขวบขึ้นไป
2. การรู้จักตัวเองของนักเรียนจะประเมินจากคุณลักษณะต่อไปนี้
 - 2.1 ความสามารถทางการเรียน
 - 2.2 ความสามารถด้านกีฬา

2.3 การยอมรับจากคนอื่น

2.4 รูปร่างหน้าตา

2.5 ความประพฤติ

3. เด็กสร้างการรู้จักตัวเองทั้งจากความคิดกับความมั่นใจของตน และจากปฏิกิริยาการ
แสดงพฤติกรรมต่อตนเองของผู้อื่น

4. คุณลักษณะสำคัญ 5 ด้าน มีอิทธิพลต่อการรู้จักตนเองไม่เท่ากัน ถ้าความสามารถ
ด้านกีฬาสำคัญกว่าการประพฤติ การไม่ได้เป็นนักกีฬาจะทำให้รู้สึกแย่กว่าการเป็นเด็กเกเร
ในหมู่นักเรียนวัยประถมทั้งระดับต้นและปลาย รูปร่างหน้าตามีความสำคัญมาก

5. กลุ่มคนทางสังคมมีความสำคัญต่อการรู้จักตนเองไม่เท่ากัน ในกลุ่มนักเรียนประถม
พ่อแม่และเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีความสำคัญกว่าเพื่อน ๆ และครู

6. การประเมินคุณค่าของตนเองมีความสัมพันธ์กับความรักความพอใจตนเอง เด็ก
ประถมที่มีความภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุข ตรงกันข้ามกับเด็กที่มีความรู้สึกด้อยต่อตนเอง
จะไม่มีความสุขและมีความซึมเศร้า

พัฒนาการทางสังคมที่ต่างกันอีกจุดหนึ่งของเด็กประถมระดับต้นและประถมระดับปลาย
คือ การคบเพื่อน เด็กประถมระดับต้นคบเพื่อนเพื่อเล่นด้วยกัน แต่เด็กประถมระดับปลายจะเป็น
ลักษณะของการสร้างมิตรภาพ การคบหาที่มีการยอมรับ การให้ การรับ มีความผูกพันเป็น
“เพื่อนรัก” แซนเดน (Zanden 1993) ชี้ให้เห็นความแตกต่างว่า เด็กประถมระดับต้นคบเพื่อน
ที่เป็นเพื่อนบ้านกัน นั่งเรียนใกล้กัน พ่อแม่รู้จักกัน แต่เด็กประถมระดับปลายจะเลือกคบเพราะถูกใจ
ถูกคอ และเลือกคบด้วยตนเอง มิตรภาพมีความหมายและความสำคัญ การทะเลาะแตกแยก
กับเพื่อนมีผลต่ออารมณ์และจิตใจของเด็ก

สรุปโดยย่อได้ว่า เด็กประถมระดับต้นและประถมระดับปลายมีความแตกต่างกันด้าน
พัฒนาการสำคัญ 2 ด้านคือ พัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนาการทางสังคม ด้านสติปัญญา
แม้เด็กประถมจะมีความสามารถที่จะใช้กระบวนการคิด กระทำข้อสังเกตได้ เด็กประถมระดับ
ต้นจะมีสภาพเช่นเด็กเริ่มจะพัฒนาความสามารถขึ้นนี้ ในขณะที่เด็กประถมระดับปลายพัฒนา
จนปฏิบัติการได้แล้ว ด้านพัฒนาการทางสังคม เด็กประถมระดับต้นยังไม่สร้างการรู้จักตัวเองที่
ชัดเจนหนักแน่น และยังยึดความคิดความรู้สึกของตนเองเป็นหลักในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
เด็กประถมระดับปลายเข้าใจดี และยอมรับว่า คนมีความคิดความรู้สึกที่ต่างกัน แต่ยังไม่พัฒนา
ถึงขั้นปรับความแตกต่างให้เป็นข้อตกลงที่รับได้

เมื่อพัฒนาการทางสติปัญญาและสังคมของเด็กประถมระดับต้นและประถมระดับปลาย
ต่างกัน จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอน ควรจะต้องต่างกัน เพื่อสนอง

ตอบความแตกต่างเหล่านี้ การสังเคราะห์ครั้งนี้จึงแบ่งการสังเคราะห์ออกเป็นระดับประถมระดับ และประถมศึกษาปลาย เพื่อวิเคราะห์วิธีการเรียน วิธีการสอนและรูปแบบการเรียนการสอน ว่าตอบสนองต่อพัฒนาการที่ต่างกันของนักเรียนหรือไม่

การสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งผู้คิดที่จะนำไปใช้มักพบปัญหาที่ทำให้ลังเลไม่แน่ใจผลวิจัยเหล่านั้น เพราะงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมีจำนวนมาก แต่ผลการวิจัยขัดแย้งกัน ทำให้ไม่แน่ใจว่าควรเชื่อฝ่ายใด ดังนั้นถ้าการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเรื่องเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและสรุปผลการวิจัยที่ชัดเจน มีหลักฐานอ้างอิงทางสถิติ เชื่อถือได้ ย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปใช้อย่างยิ่ง (ศิริยุภา พูลสุวรรณ 2530)

ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

อุทุมพร (2527) อธิบายเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย ตั้งแต่ความหมาย ประเภท และวิธีการสังเคราะห์ ตลอดจนขั้นตอนการทำ สรุปย่อได้ดังนี้

ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย เป็นระเบียบวิธีที่ศึกษา หรือค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง (เป็นงานวิจัยประเภทหนึ่ง) ดำเนินการโดยการรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาในปัญหาเดียวกัน (ที่เราต้องการศึกษา) หลายๆ เรื่อง แล้วนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบเป็นการได้ความรู้ใหม่ มีคำศัพท์ที่ใกล้เคียงและมีผู้ใช้แทนคำว่า การสังเคราะห์งานวิจัย ได้แก่

- ระเบียบวิธีบูรณาการงานวิจัย (Method of integrating research)
- ระเบียบวิธีผสมผสานงานวิจัย (Method of combining research)
- การวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (Analysis of analysis)
- การวิจัยงานวิจัย (research of research)

ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยมี 2 ประเภท

1. การสังเคราะห์งาน (ผลการ) วิจัย ด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์ และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น ใช้ได้กับการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มักเป็นวิธีของนักวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะนักวิจัยทางประวัติศาสตร์ และมานุษยวิทยา ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย สำหรับนักวิจัยทั่วๆ ไป นิยมใช้เป็นกิจกรรมในการรายงานเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง (บทที่ 2 ของรายงานการวิจัย)

2. การสังเคราะห์งาน (ผลการ) วิจัย ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ นักสังเคราะห์จะใช้วิธีการที่มีระบบ ความรู้ หลักการ และระเบียบวิธีทางสถิติ วิเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นวัตถุประสงค์หรือข้อยุติของการหาคำตอบ งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีผลการวิจัยที่สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยระเบียบวิธีทางสถิติได้ การสังเคราะห์ประเภทนี้จะแก้ปัญหาการสังเคราะห์หรือสรุปผลงานวิจัยที่ตอบปัญหาเดียวกัน แต่ผลการวิจัยมีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกัน จึงใช้วิธีการทางสถิติที่เชื่อถือได้มาวิเคราะห์

งานวิจัยเชิงปริมาณส่วนใหญ่เป็นประเภททดลอง สหสัมพันธ์ จึงมักใช้สถิติต่างๆ มาวิเคราะห์ โดยเน้นการสร้างดัชนีมาตรฐานจากผลการวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วจึงศึกษาการกระจายของดัชนี ทดสอบสมมุติฐาน และประมาณค่าพารามิเตอร์ดัชนีนั้น สถิติที่นิยมใช้คือ ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ ค่าสหสัมพันธ์ และค่าขนาดอิทธิพล

ลักษณะของการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อหาความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติวิเคราะห์ดัชนีมาตรฐานให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อเท็จจริง

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย มี 4 แบบ คือ

1. วิธีการนับคะแนนเสียง (แบบเดิม)

แบ่งงานวิจัยตามผลการทดสอบสมมุติฐานและค่าดัชนีเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าดัชนีเป็นบวก กลุ่มมีนัยสำคัญทางสถิติและค่าดัชนีเป็นลบและกลุ่มไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. วิธีการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของผลการสังเคราะห์

สังเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของผลการสังเคราะห์

3. วิธีการประมาณค่าจากการนับคะแนนเสียง

นับคะแนนเสียงจำนวนงานวิจัยที่ให้ผลการทดสอบสมมุติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางบวก

4. วิธีการสังเคราะห์ค่าประมาณดัชนีมาตรฐาน

นักวิจัยมักเรียก “วิธีการสังเคราะห์ค่าประมาณดัชนีมาตรฐาน” ว่า การวิเคราะห์อภิมานหรือการสังเคราะห์เมตต้า (Meta - analysis) ซึ่ง G.V. glass เป็นผู้บัญญัติศัพท์ สิ่งสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยประเภทนี้คือ การประมาณค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ในงานวิจัยแต่ละเรื่อง ซึ่งจะต้องใช้สถิติต่างกัน ในการวิจัยแต่ละประเภท เช่น การวิจัยสหสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงทดลอง นอกจากนี้ต้องเน้นการปรับลดความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่างและการใช้เครื่องมือด้วย

ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ

จากการศึกษาเอกสาร เรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณเน้นวิธีวิเคราะห์เมตต้า ของศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน สรุปขั้นตอนการสังเคราะห์ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาที่ต้องการสังเคราะห์

ในขั้นนี้ ผู้สังเคราะห์ต้องระบุให้ได้ว่าต้องการสังเคราะห์เรื่องอะไร ซึ่งครอบคลุมถึงตัวแปร วัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์ และสมมุติฐานการวิจัย

ขั้นที่ 2 การสำรวจงานวิจัยว่ามีจำนวนมากพอหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ต้องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ก็ทำการสำรวจจำนวนงานวิจัยโดยศึกษารายละเอียด ชื่อเรื่องงานวิจัยจากห้องสมุดต่างๆ เพื่อให้ทราบว่างานวิจัยมีอยู่ที่สถาบันและหน่วยงานใดบ้าง

ขั้นที่ 3 การอ่านงานวิจัยที่สำรวจได้ว่ามีจำนวนเท่าใด โดยปกติจะมีชื่อรายงานมากกว่าเล่มที่มีจริง ดังนั้นผู้สังเคราะห์จะต้องเห็นตัวเล่ม และอ่านรายงานเหล่านั้นด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของรายงานการวิจัย

เมื่อได้รายงานการวิจัยมาแล้ว ผู้สังเคราะห์ต้องพิจารณาคุณภาพของรายงานการวิจัยว่ามีมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 5 พิจารณารายละเอียดของรายงานการวิจัยว่า มีค่าสถิติเพื่อการสังเคราะห์เชิงปริมาณหรือไม่

ขั้นที่ 6 รวบรวมงานวิจัยที่สามารถสังเคราะห์เชิงปริมาณได้

ขั้นที่ 7 เลือกเทคนิคที่จะทำให้ค่าสถิติปลอดจากความคลาดเคลื่อน เช่น ปลอดจากการคลาดเคลื่อนในการวัด และการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 8 เลือกเทคนิคสังเคราะห์เชิงปริมาณที่เหมาะสม

ขั้นที่ 9 ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ละค่า

ขั้นที่ 10 สรุปผลวิเคราะห์

การวิเคราะห์แบบเมตต้า ตามแนวคิดของ Glass

การวิเคราะห์การเรียน การสอน ภาษาไทยครั้งนี้ เลือกใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Meta ของ กลาส (Glass)

อุทุมพร (2527) ได้กล่าวสรุปการวิเคราะห์แบบเมตต้าตามแนวคิดของ Glass ไว้ดังนี้

1. เน้นที่ขนาดอิทธิพล (Effect size) มากกว่าเน้นความมีนัยสำคัญ
2. สถิติที่ใช้หาขนาดอิทธิพล คือ ค่าขนาดอิทธิพล ในงานวิจัยเชิงทดลองและหาค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน สำหรับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

การแปลความหมาย การสังเคราะห์งานวิจัยตามแนวคิดของ Glass จะแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลว่า ผลของกลุ่มทดลองมีขนาดแตกต่างจากผลของกลุ่มควบคุม เป็นที่เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ว่า โดยเฉลี่ยแล้วตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันเพียงใด และตัวแปรต้นมีผลต่อตัวแปรตามเป็นจำนวนเท่าใด

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

โสภณ (2532) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งสิ้น 110 เล่ม ผลการสังเคราะห์พบว่า

1. พฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย วิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือ บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง สื่อที่ใช้มากที่สุดคือแถบประโยคและรูปภาพ

วิธีการประเมินที่ใช้คือการทดสอบ

2. วิธีการสอนโดยใช้รูปแบบสองภาษา (ครูใช้ภาษาถิ่นประกอบในการสอน) ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าการสอนแบบปกติ

3. การสอนโดยใช้ชุดการสอน และการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการสอนแบบปกติ เท่ากับ 1.259 และ 1.7604 เท่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ฐิติมา (อ้างในบุญจิต 2536) ได้สังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 - 2530 จำนวน 455 เล่ม แยกสังเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคเมตต้า 70 เล่ม และสังเคราะห์เชิงคุณภาพ 385 เล่ม ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีสอนที่ใช้แบบฝึก วิธีสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีสอนโดยใช้สิ่งเร้า และวิธีสอนที่ใช้เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการพูด อ่าน เขียน มีค่าเท่ากับ 0.66 และมีความแปรปรวน 0.042

ผลการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก เนื้อหาควรจะได้รับปรับปรุงให้ทันสมัยและน่าสนใจ เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน การสอนโดยใช้เทคนิคใหม่ๆ ส่วนใหญ่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน อายุ วุฒิ และประสบการณ์ของครูผู้สอน มีผลต่อพฤติกรรมการสอน ปัญหาการสอนของครูคือไม่เคยได้รับการอบรม มีหน้าที่อื่นต้องรับผิดชอบ สื่อในโรงเรียนมีจำกัดและไม่สามารถสอนได้คลุมเนื้อหาทั้งหมด

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2538) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 - 2536 จำนวนทั้งหมด 301 เล่ม รายงานสภาพการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยไว้ดังนี้

การอ่าน พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดังนี้คือ การเล่านิทาน การแนะนำหนังสือ การแข่งขันตอบปัญหา การจัดนิทรรศการ และการประกวดผลงานของนักเรียน

ส่วนลักษณะของแบบเรียนและการใช้แบบเรียนภาษาไทย แบบหัดอ่านหนังสือไทย แต่ละบทจะมีคำแนะนำการสอนสั้นๆ ให้ครู บทหนึ่งให้เรียนไม่เกิน 5 คำ ฝึกอ่านคำในประโยคของเรื่องนั้นๆ และเรื่องที่มีสาระประโยชน์ ส่วนหนังสือเรียนภาษาไทย จะมีลักษณะของการผสมระหว่างแบบแจกลูก และแบบหัดอ่านมาตรฐานเข้าด้วยกัน โดยการให้อ่านคำก่อน แล้วจึง

ฝึกกฎเกณฑ์ตามหลักภาษา การเสนอคำในรูปของตัวละครชุดเดียวทั้งเล่ม และคำที่ใช้มีพื้นฐานมาจากการวิจัย

การเขียน พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความสนใจต่อวิธีเขียนความเรียงไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนมีความสนใจเรื่องต่อไปนี้ เรียงตามลำดับคือ การเขียนคำสัมผัสคล้องจอง การเขียนความเรียงจากภาพและการเขียนความเรียงโดยวิธีเสรี

พฤติกรรมการสอนภาษาไทย พบว่ามี 3 ลักษณะหลักๆ คือ การดำเนินการสอน การใช้สื่อการสอน และการสร้างบรรยากาศ ในแต่ละลักษณะมีข้อค้นพบโดยสรุปดังนี้

1. การดำเนินการสอน วิธีสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดคือ วิธีการบอก อธิบาย หรือบรรยาย ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ใช้เทคนิคการสอนโดยให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการฟังมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี โดยกิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ การนำนักเรียนสนทนา สำหรับการจัดเนื้อหาจะมีกระบวนการตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก

2. การใช้สื่อการสอน สื่อที่ใช้มากที่สุดคือ บัตรคำ แถบประโยคหรือแผนภูมิประกอบ การสอน โดยให้นำเข้าสู่บทเรียนประกอบการอธิบาย สรุปบทเรียน และวัดความสนใจ เป็นต้น

3. การสร้างบรรยากาศ โดยสร้างให้ห้องเรียนมีความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาให้นักเรียนสนใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้คำถามของครู จะเป็นการถามเพื่อให้ นักเรียนตอบทั้งชั้นมากที่สุด และเป็นคำถามประเภทความรู้ความจำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - 2536 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีสอนที่แตกต่างกัน สรุปได้ว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอน ซึ่งผู้วิจัยคิดค้นกับวิธีสอนแบบปกติ จำนวนประเภทละ 9 เล่มนั้น นักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิควิธีสอนที่ผู้วิจัยคิดค้นขึ้น และวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติโดยมีค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.6989 และ 1.8848 ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาไทยที่แตกต่างกัน สรุปได้ว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยซึ่งได้แก่ แบบฝึกจำนวน 7 เรื่อง เกม - เพลง จำนวน 6 เรื่อง

หนังสืออ่านประกอบจำนวน 6 เรื่อง นิทาน จำนวน 3 เรื่อง และบทเรียนโปรแกรม จำนวน 3 เรื่อง รวม 25 เรื่อง ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแบบปกติ โดยมีค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.19, 0.925, 0.6383, 0.7300, และ 1.970 ตามลำดับ

ส่วนผลการสังเคราะห์เชิงคุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ด้านสื่อการสอน ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยที่ทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีผลการวิจัยสรุปได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1.1 งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการสอนที่นำไปทดลองใช้ และคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 90/90, 80/80 มีจำนวน 11 เรื่อง เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกการเขียนและสะกดคำ การใช้พจนานุกรม บทเรียนโมดูล บทเรียนโปรแกรมและหนังสืออ่านประกอบ ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนมีประสิทธิภาพถึงเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 11 เรื่อง

1.2 งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการสอนที่นำไปทดลองใช้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ใช้สื่อการสอนก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 8 เล่ม เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการอ่านทักษะการเขียนการเขียนสะกดคำการเขียนเรียงสัณฐานวรรค บทเรียนโปรแกรมการสะกดคำ บทเรียนเสริมการอ่าน และนิทานประกอบการสอนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้ง 8 เรื่อง

1.3 งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการสอนโดยคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 90/90, 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ใช้สื่อการสอนก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 6 เล่ม เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการฟัง การอ่านจับใจความ การอ่านในใจ การอ่านคำควบกล้ำ การอ่านออกเสียง ความเข้าใจในการอ่าน และแบบฝึกทักษะการเขียน ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนมีประสิทธิภาพถึงเกณฑ์มาตรฐาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองทั้ง 6 เรื่อง

1.4 งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการสอนโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จำนวน 39 เรื่อง เป็นงานวิจัย

ที่เกี่ยวกับแบบฝึกทักษะและแบบฝึกเสริมทักษะ หนังสือสำหรับเด็ก การฝึกทักษะโดยใช้เกม บทเรียนโปรแกรม สไลด์ภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง และชุดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้สื่อการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแบบปกติทั้ง 39 เรื่อง

1.5 ด้านวิธีสอน ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยที่ทดลองสอนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนแบบปกติ จำนวน 9 เรื่อง และสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนที่ผู้วิจัยกำหนดหรือคิดค้นขึ้น จำนวน 9 เรื่อง ซึ่งได้แก่ วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิธีสอนเขียนและกตคำโดยใช้เกมประกอบการสอน วิธีสอนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร วิธีสอนโดยใช้หลักการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง วิธีสอนแบบโรเซนไฮน์และวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถกฐาน กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาและวิธีสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนที่ผู้วิจัยคิดค้นขึ้น สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติทั้ง 16 เรื่อง

ประภาพรรณ เส็งวงศ์ และคณะ (2538) รายงานผลการศึกษาที่มีข้อค้นพบใกล้เคียงกับงานสังเคราะห์วิจัยอื่นๆ ว่า งานวิจัยที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.313 เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีสอนตามปกติ การสอนที่นักเรียนใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ใช้แบบฝึกตามคู่มือครู โดยมีค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล = 1.453 ส่วนผลการสังเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่า การสร้างนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการทดลองมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

โดยสรุปกล่าวได้ว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยสังเคราะห์การเรียนการสอนภาษาไทยเหล่านี้ ยังมีคำถามที่ควรศึกษาค้นหาคำตอบต่อไปอีก อาทิเช่น

1. การศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียน เช่น เทคนิคที่ใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การแบ่งเวลาที่บ้าน แบ่งอย่างไรสำหรับการเรียน การช่วยงานบ้าน และการพักผ่อน เทคนิคการทบทวนบทเรียน เทคนิคการจำ วิธีเขียนและฝึกด้วยตนเอง ฯลฯ วิธีเรียนต่างกันหรือไม่ ระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ

2. วิธีสอนซึ่งรายงานไว้ว่า ส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย อธิบาย ถ้าครูใช้กิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้อิสระนักเรียนในการเรียนด้วยตนเอง และใช้นวัตกรรมและสื่ออื่นๆ เพิ่มเติมจากแบบเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้น นำศึกษาค้นหาต่อไปว่า ครูที่มี

คุณลักษณะและคุณสมบัติเช่นใด ที่สอนในลักษณะวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนในชั้นเรียนของตน ระบบบริหารปัจจุบัน คัดเลือก สนับสนุน ส่งเสริมความก้าวหน้าใช่หรือไม่ และอย่างไร เพื่อจะได้ข้อมูลไปใช้ในการบรรจุและบำรุงรักษา “ครูดี” ไว้ได้ตลอดไป

3. รูปแบบการสอนต่างๆ เช่น การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ การสอนเพื่อรอบรู้ การสอนด้วยสื่อที่สร้างขึ้นเป็นการเฉพาะ เช่น หนังสืออ่านเสริม อ่านประกอบ มีรายงานผลว่า ทำให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ เมื่อมีประสิทธิภาพ เหตุใดจึงไม่ได้รับการสนับสนุนและสอนต่อด้วยรูปแบบการสอนต่างๆ จนเป็นปกติในโรงเรียน มีปัญหาหรือปัจจัยใดที่เกี่ยวข้อง

ศักยภาพของเด็กไทย

เมื่อวิธีการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมีสภาพดังรายงาน จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมาก คำถามที่น่าสนใจคือ แล้วผลผลิตของการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นเช่นใด งานวิจัยส่วนใหญ่ในอดีต จะใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ ผลผลิตของกระบวนการเรียนการสอนมีบ้างประปรายที่ศึกษาเจตคติของนักเรียน ยังไม่มีการศึกษาวัดคุณลักษณะอื่นๆ ของนักเรียนที่เป็นผลมาจากการเรียนการสอน

ในปี 2540 กรมวิชาการ ศึกษาศักยภาพของเด็กไทยทั่วประเทศ ศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษารายงานศักยภาพของเด็กประถมพบว่า เด็กประถมมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะพื้นฐานการอยู่ร่วมกัน ที่มีน้อยที่สุด คือทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตต่ำที่สุดเช่นกัน

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตประกอบด้วย (กรมวิชาการ 2540)

1. ทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วยทักษะย่อยดังต่อไปนี้

1.1 รู้แหล่งข้อมูล

1.2 มีทักษะในการรวบรวมข้อมูล

1.3 มีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จำแนก จัดลำดับ สรุปความ ขยายความ การจำ การคาดคะเน

1.4 มีทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- 1.5 มีเจตคติต่อการเรียนรู้ สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้นในการเรียนรู้
2. มีทักษะการคิด
 - 2.1 คิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2 คิดสร้างสรรค์
3. มีทักษะการสื่อสาร
 - 3.1 ความสามารถในการส่งสาร
 - 3.2 ความสามารถในการรับสาร
 - 3.3 ความสามารถในการเลือกช่องทาง/วิธีการ และเครื่องมือในการสื่อสาร

เมื่อเด็กไทยยังมีศักยภาพต่ำในด้านทักษะต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว สภาพเช่นนี้เป็นปัญหาสำคัญหรือไม่ การจะตอบคำถามนี้จำเป็นต้องพิจารณา สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั่วโลกและในประเทศไทย

สังคมเทคโนโลยี

การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของมนุษย์มากมาย เป็นผลกระทบที่รู้จักกันในคำ โลกาภิวัตน์ โลกใบเล็ก โลกไร้พรมแดน การเปลี่ยนแปลงสำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังปรากฏในข้อเขียนของโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ (คณะศึกษา “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” 2540) ว่า มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น

1. เมื่อมีอิสรภาพในการดำรงชีวิตมากขึ้น คนรุ่นใหม่ต้องมีความฉลาดและระมัดระวังในการเลือกสรร และใช้ประโยชน์จากข่าวสาร เพื่อหาโอกาสและทางเลือกที่ดีที่สุดให้กับตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม
2. การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ง่ายดายเป็นขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ มีโอกาสเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งกันและกัน
3. เศรษฐกิจที่อยู่บนพื้นฐานของการค้าเสรี ทำให้ทุกประเทศต้องเร่งสร้างความสามารถในการแข่งขัน การแข่งขันทางเศรษฐกิจจะสำคัญและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น
4. กระแสโลกาภิวัตน์ และการค้าเสรี ทำให้ทุกประเทศต้องปรับตัว เตรียมเป็น “หุ้นส่วนที่ดี” เพื่อรับกติกาของประชาคมโลก เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและอธิปไตย

5. ทุกประเทศต้องระมัดระวังการบริหารภายในไม่ให้ขัดต่ออุดมการณ์สากลเพราะอาจทำให้เกิดปัญหาภายใน กลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ (เช่นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศ)

6. ทุกประเทศต้องสร้างภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม (เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมของคนถูกกลืนหายไปในกระแสโลกาภิวัตน์)

กระแสโลกาภิวัตน์ จึงนำมาทั้ง “โอกาส” และ “อันตราย” ต่อประเทศต่างๆ ประเทศใดจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนของประเทศนั้น เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่า การศึกษาคือเครื่องมือสร้างคุณภาพคน ดังนั้น เมื่อพิจารณาสภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะส่วนของการเรียนการสอนภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญมากที่สุด การเรียนการสอนสภาพที่ผ่านมา มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ที่จะเตรียมคนไทยให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตและสามารถเลือกใช้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ให้เป็น “โอกาส” ในการพัฒนาตนเอง ครอบคลุม สังคมประเทศไทย และสังคมโลก คำตอบที่ชัดเจนคือยังไม่เพียงพอ

การปฏิรูปการศึกษายุคโลกาภิวัตน์

มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในประเทศไทยเพื่อปรับรับกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่และทั่วประเทศ เริ่มด้วยการออกกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ ที่มีการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น ชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อนในอดีต เช่น สิทธิในการขอทราบข่าวสารของทางราชการ จนมีการร้องขอคะแนนสอบคัดเลือกเข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผู้ปกครองมีสิทธิและโรงเรียนต้องเปิดเผยคะแนนสอบตามคำสั่งหน่วยราชการที่ดูแลเรื่องนี้

เมื่ออำนาจสูงสุดในการปกครองเปลี่ยน จึงส่งผลถึงขับเคลื่อนในส่วนอื่นๆ ต้องเปลี่ยนตามด้วย กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดนโยบายและแผนงานที่ต้องปรับเปลี่ยน พัฒนาระบบการศึกษาของประเทศ กรมวิชาการ (2542) ซึ่งรับผิดชอบที่จะพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่จะเอื้อให้เด็กไทยพัฒนาศักยภาพในส่วนที่ยังด้อยอยู่ จึงมีความต้องการที่จะแสวงหาวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย ทั้งนี้เพื่อสร้างเด็กไทยให้มีทักษะพื้นฐานที่จะเป็นเครื่องมือหาความรู้ได้ด้วยตนเองในสังคมอนาคต

ก่อนจะก้าวไปข้างหน้าจำเป็นต้องมีการประเมินสิ่งที่ทำมาแล้วก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับเปลี่ยน โครงการย่อยหนึ่งในหลายโครงการของการพยายามครั้งนี้คือ การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสำคัญในระดับประถมศึกษา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย และรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย

แม้จะมีการสังเคราะห์งานวิจัยในเรื่องการเรียนการสอนมานานแล้วก็ตาม ผลการสังเคราะห์ที่ผ่านมามีวิทยานิพนธ์ส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งหมายถึง ทักษะที่จะหาความรู้ได้ด้วยตนเองต่อไปที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะไม่ได้เป็นจุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์ครั้งก่อนๆ จึงไม่ได้สนใจที่จะสังเคราะห์ประเด็นนี้ ทั้งๆ ที่ในสภาพความเป็นจริงแล้วคนไทยส่วนหนึ่งต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่ยั่งยืนแน่นอน มิฉะนั้นเราคงไม่มีนักคิด นักประดิษฐ์ที่ช่วยให้ประเทศไทยดำรงอยู่ได้จนครบถ้วนทุกวันนี้ คงไม่มีประชาชนปรับตัวรับกับวิกฤตเศรษฐกิจได้ในสภาพที่ไม่รุนแรง เหมือนอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน

ดังนั้นการสังเคราะห์วิธีการเรียนการสอนอีกครั้ง โดยต่างจากที่ทำกันมาด้วยประมาณ 5 ปี อาจทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่ยั่งยืน หรืออย่างน้อยก็จะเป็นแนวทางให้คิดพัฒนาสร้างรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่จะสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับเด็กไทยได้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบเมตต้า (Meta Analysis) และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การคัดเลือกงานวิจัย
2. การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. เป็นงานวิจัยของหน่วยงานราชการ สถานศึกษา วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
3. เป็นงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2533 - พ.ศ. 2541
4. เป็นงานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยใช้แบบประเมินรายงานวิจัย ซึ่งมีผลการวิจัยประเมินคุณภาพอยู่ในอันดับคะแนนไม่ต่ำกว่า B หรือ มีคะแนนรวมตั้งแต่ 70 คะแนนขึ้นไป
5. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะต้องมีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการแปลงค่าให้เป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ และมีการรายงานเชิงเนื้อหาที่เพียงพอสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งจากการนิยามศัพท์ได้แบ่งวิธีการเรียนออกเป็น 3 วิธี วิธีการสอนแบ่งออกเป็น 3 วิธี และรูปแบบการเรียนการสอน แต่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณในครั้งนี้ มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามการแบ่งประเภทดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลงานวิจัยที่เก็บรวบรวมได้ การวิจัยนี้จึงแบ่งตัวแปรอิสระ วิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. วิธีการเรียนด้วยตนเอง วิธีการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา เช่น แบบฝึกเสริมทักษะ แบบฝึกการอ่านจับใจความ แบบฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบฝึกเขียนเรียงความ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. วิธีการเรียนจากเพื่อน วิธีการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ เช่น วิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แบบพี่สอนน้อง
3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนที่บทบาทการสอนทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดจะอยู่ที่สื่อการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอนโดยใช้นิทาน ชุดการสอน นิทานประกอบภาพการ์ตูน
4. วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม วิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมและดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ประสานงาน และแนวทางในการค้นคว้าและช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา เช่น วิธีการสอนโดยใช้เกม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การใช้เพลงและเกม
5. วิธีการสอนแบบประสม วิธีการสอนที่ใช้สื่อร่วมกับกิจกรรม เช่น วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น วิธีสอนแบบร่วมมือ การสอนเขียนจากการฝึกสร้างจินตนาการ
6. รูปแบบการเรียนการสอน เป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนและวิธีการเฉพาะของแบบนั้นๆ เช่น วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีสอนแบบ CIRC วิธีสอนแบบเอวিকা

ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลของผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางภาษา ได้แก่

1.1 การอ่าน

- 1.2 การเขียน
- 1.3 การฟังและพูด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เจตคติต่อการเรียน
4. ความคงทนของการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ แบบประเมินรายงานวิจัย และแบบสรุปรายงานวิจัย ซึ่งเครื่องมือแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบประเมินรายงานวิจัย

แบบประเมินรายงานวิจัยเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินคุณภาพงานวิจัย เพื่อคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพเท่านั้นมาทำการสังเคราะห์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบประเมินรายงานวิจัยด้วยตนเองของ อุทุมพร จามรมาน (2527) ที่ดัดแปลงมาจากแบบประเมินรายงานวิจัยด้วยตนเองของ Isaac, S. and Michael W.B. ซึ่งมีข้อคำถามรวม 22 ข้อ และมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ดี และไม่ดีเลย

ในการให้อันดับคะแนนใช้วิธีการนำคะแนนของทุกข้อในแบบรายงานวิจัยรวมกัน แล้วนำไปเทียบกับช่วงคะแนนเพื่อให้อันดับ ดังนี้

คะแนนรวมระหว่าง	90-110	ให้อันดับคะแนน	A
คะแนนรวมระหว่าง	70-89	ให้อันดับคะแนน	B
คะแนนรวมระหว่าง	50-69	ให้อันดับคะแนน	C
คะแนนรวมระหว่าง	30-49	ให้อันดับคะแนน	D
คะแนนรวมระหว่าง	29	ให้อันดับคะแนน	E

เกณฑ์ในการคัดเลือกรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะต้องมีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในอันดับคะแนนไม่ต่ำกว่าอันดับ B

(รายละเอียดของแบบประเมินรายงานวิจัยแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

แบบสรุปรายงานการวิจัย

แบบสรุปรายงานการวิจัยที่สร้างขึ้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการสำรวจและจดบันทึกคุณลักษณะและรายละเอียดต่างๆ ของงานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพ เพื่อนำข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ แบบสำรวจรายงานการวิจัยประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานวิจัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

(รายละเอียดของแบบสรุปรายงานวิจัยแสดงไว้ในภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กรมวิชาการได้จัดประชุมคณะผู้วิจัยในระหว่างวันที่ 7 - 11 กันยายน 2541 เพื่อร่วมกันวางแผนในการสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

2. คณะผู้ร่วมวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมงานวิจัยทั้งในส่วนราชการ สถาบันการศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ระหว่างเดือนกันยายน 2541 - มกราคม 2542

3. ทำการประเมินคุณภาพของงานวิจัยที่รวบรวมได้ทั้งหมดลงในแบบประเมินรายงานวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย จากงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพลงในแบบสรุปรายงานการวิจัย

5. จำนวนงานวิจัยที่นำมาทำการสังเคราะห์มีทั้งหมด 170 เรื่อง เมื่อพิจารณาการรายงานผลค่าสถิติ พบว่ามีงานวิจัยที่สามารถนำมาทำการสังเคราะห์ในเชิงปริมาณได้ 144 เรื่อง และมีงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ในเชิงคุณภาพได้จำนวน 26 เรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และการวัดการกระจาย

2. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เมตต้าสำหรับงานวิจัย

เชิงทดลองเท่านั้น เนื่องจากงานวิจัยที่รวบรวมได้ไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ทำการจัดกลุ่มตัวแปรวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังกล่าวแล้วข้างต้น คำนวณค่าขนาดอิทธิพล ด้านทักษะการอ่าน การเขียน การฟังและพูด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และความคงทนของการเรียนรู้ ต่อจากนั้นทำการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลด้านต่างๆ ที่เกิดจากวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

3. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ และงานวิจัยประเภทอื่นๆ ได้แก่ งานวิจัยประเมินผล การสังเคราะห์งานวิจัย และการศึกษารายกรณี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย มัธยฐานฐานนิยม ร้อยละ ตำแหน่ง เปอร์เซ็นไทล์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล (Effect size)

2.1 ในกรณีเป็นการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองคำนวณค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) โดยใช้สูตรของกลาส (Glass, 1981)

$$d = \frac{\bar{X}_E - \bar{X}_C}{S_C}$$

เมื่อ d แทน ค่าขนาดอิทธิพล

$\bar{X}_E$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_C$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

S_C แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม

2.2 ในกรณีที่งานวิจัยเชิงทดลองที่มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่ได้รายงานค่าเฉลี่ยหรือค่าความแปรปรวนของทั้ง 2 กลุ่ม แต่รายงานค่า t หรือค่า F และขนาดของกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม คำนวณหาขนาดของอิทธิพลได้จากสูตรดังต่อไปนี้ (Glass, 1981 : Hunter, 1982)

$$d = t \sqrt{(1/n_E + 1/n_C)}$$

หรือ

$$d = F \sqrt{(1/n_E + 1/n_C)}$$

และในกรณีที่ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ 2 กลุ่มเท่ากัน ค่าขนาดอิทธิพล

$$d = t \sqrt{2/n}$$

หรือ

$$d = \sqrt{F (2/n)}$$

3. สถิติที่ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพล

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

3.2 การวิเคราะห์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนกับระดับชั้น โดยใช้ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ตอนที่ 2 เป็นผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ และตอนที่ 3 เป็นผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะด้านการผลิตและผู้วิจัย พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ทำขึ้นในปี พ.ศ. 2538 จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงไปคืองานวิจัยในปี พ.ศ. 2537 (ร้อยละ 17.1) ส่วนงานวิจัยในปี พ.ศ. 2534 มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.9) ในปีอื่นๆ นอกจากนั้นมีจำนวนงานวิจัยใกล้เคียงกัน คิดเป็นประมาณร้อยละ 8 - 12

สถาบันที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยจำนวนมาก มีอยู่ 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้อยละ 18.2) มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 17.6) รองลงไปคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 10.6) ส่วนมหาวิทยาลัยที่มีงานวิจัยจำนวนน้อย ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ร้อยละ 3.5) มหาวิทยาลัยนเรศวร (ร้อยละ 2.4) และมหาวิทยาลัยทักษิณ (ร้อยละ 1.2) นอกจากนี้ยังพบว่ามีหน่วยงานซึ่งไม่ใช่สถาบันการศึกษาที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แต่ก็มีจำนวนงานวิจัยค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.3 ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์

ในด้านลักษณะของผู้วิจัยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท (ร้อยละ 91.1) ส่วนงานวิจัยประเภทอื่นๆ ทั้งงานวิจัยส่วนบุคคล งานวิจัยโดยคณะบุคคล และงานวิจัยของหน่วยงาน มีจำนวนน้อย (ร้อยละ 4.7, 1.2 และ 2.4 ตามลำดับ) รายละเอียดของลักษณะด้านการผลิตและผู้วิจัย แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะด้านการผลิตและวิจัย

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ปีที่ทำวิจัย		
ปี พ.ศ. 33	14	8.2
ปี พ.ศ. 34	5	2.9
ปี พ.ศ. 35	16	9.4
ปี พ.ศ. 36	15	8.8
ปี พ.ศ. 37	29	17.1
ปี พ.ศ. 38	37	21.8
ปี พ.ศ. 39	19	11.2
ปี พ.ศ. 40	20	11.8
ปี พ.ศ. 41	15	8.8
2. สถาบันที่ทำวิจัย		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	18	10.6
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	11	6.5
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6	3.5
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	30	17.6
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	31	18.2
มหาวิทยาลัยทักษิณ	2	1.2
มหาวิทยาลัยบูรพา	18	10.6
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	30	17.6
มหาวิทยาลัยนเรศวร	4	2.4
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	11	6.5
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด	9	5.3
3. ประเภทของงานวิจัย		
ส่วนบุคคล	8	4.7
คณะบุคคล	2	1.2
หน่วยงาน	4	2.4
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	155	91.1
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	1	0.6

ผลการวิเคราะห์ด้านลักษณะของการทำวิจัย พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 21.8) รองลงไปคือ ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 18.8) ประถมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 14.7) ประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 (ร้อยละ 14.1) และศึกษาเกี่ยวกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 11.2 นอกจากนี้ยังพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษามากกว่า 1 ระดับชั้นเรียนเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 5.3)

ประเด็นที่ทำวิจัยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเรื่องวิธีการเรียน (ร้อยละ 37.1) รองลงไปเป็นการวิจัยเรื่องวิธีการสอน (ร้อยละ 34.1) ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.1) และมีการวิจัยเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การประเมินผลและการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย เป็นต้น ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 21.8

การวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 85.9) มีงานวิจัยเชิงสำรวจเล็กน้อย (ร้อยละ 7.6) และมีงานวิจัยประเภทอื่นๆ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การวิจัยประเมินผล และการสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีจำนวนรวมกันคิดเป็นร้อยละ 6.5

ในด้านการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสุ่ม (ร้อยละ 58.8) โดยวิธีการสุ่มแบบง่ายถูกนำมาใช้มากที่สุด (ร้อยละ 26.5) การสุ่มแบบแบ่งชั้น การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีงานวิจัยใช้พอสมควร (ร้อยละ 4.1, 4.7, และ 8.8 ตามลำดับ) สำหรับวิธีการสุ่มแบบอื่นๆ นั้น มีงานวิจัยนำมาใช้คิดเป็นร้อยละ 14.7 ส่วนงานวิจัยที่ไม่ใช้วิธีการสุ่มมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 41.2 และวิธีการที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด คือ วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกมาศึกษาในการวิจัยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 88.2) อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานครร้อยละ 5.3 เช่นเดียวกับอยู่ในสังกัดอื่นๆ ส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.2)

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) มีการตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง งานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐานแบบไม่มีทิศทางมีอยู่ร้อยละ 22.4 และมีงานวิจัยที่ไม่มีการตั้งสมมติฐานมีอยู่ร้อยละ 17.6

ในด้านแบบแผนการวิจัยนั้น พบว่า แบบแผนการวิจัยที่มีการใช้มากที่สุดในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ คือ แบบ Randomized Pretest - Posttest Control Group - Design (ร้อยละ 31.2) รองลงไป ได้แก่ แบบ Randomized One Group Pretest - Posttest Design

(ร้อยละ 28) และแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design (ร้อยละ 16.5) สำหรับแบบการวิจัยที่มีการใช้น้อย ได้แก่ แบบ Non Randomized Posttest Only Design (ร้อยละ 5.1) Factorial Design (ร้อยละ 3.8) และ Non Randomized Pretest - Posttest Design (ร้อยละ 3.2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะของการวิจัย

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับชั้นที่ทำวิจัย		
ประถมศึกษาปีที่ 1	19	11.2
ประถมศึกษาปีที่ 2	24	14.1
ประถมศึกษาปีที่ 3	24	14.1
ประถมศึกษาปีที่ 4	32	18.8
ประถมศึกษาปีที่ 5	25	14.7
ประถมศึกษาปีที่ 6	37	21.8
มากกว่า 1 ระดับชั้น	9	5.3
2. เรื่องที่ทำวิจัยเกี่ยวข้องกับ		
วิธีการเรียน	63	37.1
วิธีการสอน	58	34.1
รูปแบบการเรียนการสอน	12	7.1
อื่นๆ	37	21.8
3. ประเภทของการวิจัย		
การวิจัยเชิงสำรวจ	13	7.6
การวิจัยเชิงทดลอง	146	85.9
อื่นๆ	11	6.5
4. วิธีการสุ่มตัวอย่าง		
การสุ่มแบบง่าย	45	26.5
การสุ่มแบบแบ่งชั้น	7	4.1
การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม	8	4.7
การสุ่มแบบหลายขั้นตอน	15	8.8
อื่นๆ	25	14.7
ไม่มีการสุ่ม	70	41.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5. กรณีไม่มีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการ		
เจาะจง	59	84.3
ตามสะดวก	11	15.7
6. สังกัดของประชากร/กลุ่มตัวอย่าง		
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	150	88.2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	2	1.2
กรุงเทพมหานคร	9	5.3
อื่นๆ	9	5.3
7. การตั้งสมมติฐานการวิจัย		
มีสมมติฐานแบบมีทิศทาง	102	60.0
มีสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง	38	22.4
ไม่มีสมมติฐาน	30	17.6
8. แบบแผนการวิจัย		
Non Randomized Posttest Only Design	8	5.1
Non Randomized Pretest - Posttest Design	5	3.2
Non Randomized Pretest - Posttest Control Group Design	12	7.6
Randomized Control Group Posttest Only Design	26	16.5
Randomized One Group Pretest - Posttest Design	44	28.0
Randomized Pretest - Posttest Control Group Design	49	31.2
Factorial Design	6	3.8
Others	7	4.6

ในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ร้อยละ 46.7) รองลงไปคือ ใช้แผนการสอน (ร้อยละ 36.2) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ มีการนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 9.2, 4.6 และ 2.3 ตามลำดับ) ส่วนมาตรวัดทัศนคติ มีการนำมาใช้น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.0) โดยใช้วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ทั้งโดยวิธีการหาความตรง ความเที่ยง อำนาจจำแนก และความยากง่าย ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 27.8, 26.9, 23.6 และ 21.7 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นประเภทแบบทดสอบ

ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ การนำเสนอค่าสถิติพื้นฐาน ส่วนใหญ่นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย (ร้อยละ 43) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ร้อยละ 34.2) รองลงไปคือ ใช้ค่าร้อยละ (ร้อยละ 10.8) ค่าความแปรปรวน (ร้อยละ 8.1) ค่าสถิติพื้นฐานที่มีงานวิจัยนำมาใช้จำนวนน้อยได้แก่ มัชฌิมฐาน ฐานนิยม และพิสัย (ร้อยละ 0.8, 0.6 และ 0.3 ตามลำดับ)

สำหรับสถิติอ้างอิง ค่าสถิติที่มีงานวิจัย นำมาใช้ทดสอบผลการวิจัยมากที่สุด คือ t-test (ร้อยละ 71.2) รองลงไปคือ ANOVA (ร้อยละ 10.8) ส่วนสถิติขั้นสูง มีการนำมาใช้ค่อนข้างน้อย เช่น ANCOVA มีจำนวนงานวิจัยที่นำมาใช้คิดเป็น ร้อยละ 4.8 MANOVA ร้อยละ 0.6 นอกจากนี้ พบว่า งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย คำสัทสัมพันธ์ และ ไคสแควร์ มีการนำมาใช้ค่อนข้างน้อยเช่นกัน (ร้อยละ 0.6 และ 1.2 ตามลำดับ) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		
แบบสังเกต	14	4.6
แบบสัมภาษณ์	7	2.3
แบบสอบถาม	28	9.2
มาตรวัดทัศนคติ	3	1.0
แบบทดสอบ	142	46.7
อื่นๆ (แผนการสอน)	110	36.2

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
2. วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ		
ความตรง	128	27.8
ความเที่ยง	124	26.9
อำนาจจำแนก	108	23.6
ความยากง่าย	100	21.7
3. สถิติพื้นฐาน		
ร้อยละ	39	10.8
ค่าเฉลี่ย	155	43.0
มัธยฐาน	3	0.8
ฐานนิยม	2	0.6
พิสัย	1	0.3
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	123	34.2
ความแปรปรวน	29	8.1
อื่นๆ	8	2.2
4. สถิติอ้างอิง		
T- Test	118	71.1
ANOVA	18	10.8
ANCOVA	8	4.8
MANOVA	1	0.6
CORRELATION	1	0.6
CHI - SQUARE TEST	2	1.2
อื่นๆ	18	10.9

ลักษณะของตัวแปรต่อเนื่องที่งานวิจัยศึกษา พบว่า ในด้านขนาดของประชากรในการวิจัยมีขอบเขตตั้งแต่ 1 ถึง 9480 มีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้บวก แสดงว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มประชากรที่มีขนาดเล็ก โดยมีค่าฐานนิยม เท่ากับ 60 เช่นเดียวกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีการแจกแจงแบบเบ้บวก แสดงว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก โดยค่ามัธยฐานเท่ากับ 44

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า งานวิจัยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ตั้งแต่ 1 กลุ่ม ถึง 7 กลุ่ม โดยมีค่ามัธยฐานและฐานนิยม เท่ากับ 2 แสดงว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 2 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 กลุ่ม สำหรับตัวแปรจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม มีลักษณะการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ โดยส่วนใหญ่มีจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่ศึกษาเท่ากับ 30

ในด้านจำนวนคาบและเวลาในแต่ละคาบที่ใช้ในการทดลองนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาประมาณ 30 คาบ คาบละประมาณ 20 นาที โดยศึกษาตัวแปรอิสระ 1 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสถิติพื้นฐานของงานวิจัยจำแนกตามลักษณะของตัวแปรต่อเนื่อง

ตัวแปร	จำนวน งานวิจัย	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด
ขนาดประชากร	144	393.73	152	60	1,116.58	15	9,480
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	144	63.94	44	30	73.21	9	560
จำนวนกลุ่มที่ศึกษา	144	1.67	2	2	0.76	1	7
จำนวนกลุ่มทดลอง	144	1.15	1	1	0.69	1	7
จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม	144	31.88	30	30	23.70	6	256
จำนวนคาบที่ใช้ในการทดลอง	144	38.97	34.5	30	30.47	4	256
เวลาที่ใช้ในแต่ละคาบ	144	24.58	20	20	11.05	20	60
จำนวนตัวแปรอิสระ	144	1.08	1	1	0.28	1	2
จำนวนตัวแปรตาม	144	1.16	1	1	0.37	1	2

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิเคราะห์จำนวนงานวิจัยที่เก็บรวบรวมมาได้โดยจำแนกตามประเภทวิธีการเรียนการสอน และผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (47 เรื่อง) โดยมีจำนวนงานวิจัยจำแนกตามวิธีการเรียนการสอน ได้ตั้งแต่ 1 - 15 เรื่อง รองลงไปมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการอ่าน (42 เรื่อง) จำแนกตามวิธีการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ 3 - 11 เรื่อง สำหรับงานวิจัยทางด้านการเขียน มีอยู่

รวม 27 เรื่อง เมื่อจำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแล้วพบว่า มีจำนวนงานวิจัยไม่ครบทุกแบบของวิธีการเรียนการสอน โดยมีจำนวนงานวิจัยตั้งแต่ 1 - 13 เรื่อง และงานวิจัยทางด้านการฟังและพูด พบว่า มีจำนวนน้อยที่สุดในบรรดาทักษะทางภาษา โดยมีงานวิจัย รวม 9 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องวิธีการเรียนด้วยตนเอง ประการสุดท้าย เจตคติและความคงทนของการเรียนรู้ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสองเรื่องดังกล่าวนี้มีจำนวนน้อยมาก โดยเฉพาะเมื่อแยกพิจารณาตามประเภทของวิธีการเรียนการสอนแล้ว มีอยู่ประเภทละ 1 - 2 เรื่อง ซึ่งไม่เพียงพอที่จะนำมาทำการสังเคราะห์ผลการวิจัย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเชิงปริมาณอีก 10 เรื่อง ที่เป็นเรื่องอื่นๆ ไม่เกี่ยวกับวิธีการเรียนวิธีการสอนดังนั้น จึงมีงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณในตอนที่ 2 นี้รวม 134 เรื่อง และตัวแปรตามที่จะสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณในตอนที่สองนี้ จึงพิจารณาเฉพาะค่าขนาดอิทธิพล ด้านทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการฟังและพูด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 5 จำนวนงานวิจัยจำแนกตามประเภทของวิธีการเรียนวิธีการสอนและผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ

ผลการเรียนรู้ รวมวิธีการเรียนวิธีการสอน	การอ่าน	การเขียน	การฟัง และพูด	ผลสัมฤทธิ์	เจตคติ	ความคงทน	รวม
วิธีการเรียนด้วยตนเอง	11	13	6	15	2	1	48
วิธีการเรียนจากเพื่อน	9	-	-	5	-	1	15
วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	9	5	2	17	1	1	35
วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม	7	5	-	5	-	1	18
วิธีการสอนแบบประสม	3	3	1	1	-	1	9
รูปแบบการเรียนการสอน	3	1	-	4	-	1	9
รวม	42	27	9	47	3	6	134

การอ่าน

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ ที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาไทยโดยแสดงจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล (d) ด้านทักษะการอ่านสูงสุด เท่ากับ 2.04 หมายความว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้

วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีผลการเรียนด้านทักษะการอ่านสูงกว่าวิธีการเรียนแบบปกติ เป็น 2.04 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.93 หมายความว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติคิดเป็นร้อยละ 98 มีทักษะด้านการอ่านต่ำกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนด้วยตนเอง ส่วนวิธีการเรียน วิธีการสอนแบบอื่นๆ ให้ค่าขนาดอิทธิพลรองลงไปคือ วิธีการเรียนจากเพื่อน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล (d) เท่ากับ 1.32 วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.01$) วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 0.98$) วิธีการสอนแบบประสม ($d = 0.82$) และสุดท้ายวิธีการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่างๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำสุด ($d = 0.75$) ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านระหว่างวิธีการเรียน วิธีการสอน ทั้ง 6 แบบแล้ว ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวดังแสดงในตารางที่ 7 พบว่า วิธีการเรียน วิธีการสอนแบบต่างๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านจำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

วิธีการเรียนการสอน	จำนวน งานวิจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
1. วิธีการเรียนด้วยตนเอง	11	2.04	1.91	97.93
2. วิธีการเรียนจากเพื่อน	9	1.32	1.57	90.66
3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	9	1.01	0.97	84.38
4. วิธีการสอนแบบใช้ กิจกรรม	7	0.98	0.84	83.65
5. วิธีการสอนแบบประสม	3	0.82	0.14	79.39
6. รูปแบบการเรียนการสอน	3	0.75	0.28	77.34

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	5	9.090	1.818	0.958	0.456
ภายในกลุ่ม	36	68.312	1.898		
รวม	41	77.402			

การเขียน

ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียน พบว่า วิธีการสอนแบบประสมโดยใช้สื่อร่วมกับกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 2.00$) รองลงไปคือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 1.89$) วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.53$) และวิธีการเรียนด้วยตนเอง ($d = 1.41$) แสดงว่า วิธีการสอนแบบต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการเขียนดีกว่าใช้วิธีการเรียนด้วยตนเอง นอกจากนี้พบว่าไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนจากเพื่อนที่มีผลต่อทักษะการเขียนของผู้เรียน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 8 ต่อจากนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียน ที่เกิดจากวิธีการเรียนวิธีการสอนที่แตกต่างกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของทักษะการเขียนที่เกิดจากวิธีการเรียนวิธีการสอนแบบต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 9)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียนจำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

วิธีการเรียนการสอน	จำนวน งานวิจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
1. วิธีการเรียนด้วยตนเอง	13	1.41	1.00	92.07
2. วิธีการเรียนจากเพื่อน	-	-	-	-
3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	5	1.53	1.17	93.70
4. วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม	5	1.89	1.14	97.06
5. วิธีการสอนแบบประสม	3	2.00	1.15	97.72
6. รูปแบบการเรียนการสอน	1	0.81	-	79.10

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียนระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4	1.991	0.498	0.432	0.784
ภายในกลุ่ม	22	25.339	1.152		
รวม	26	27.330			

การฟังและพูด

ผลการวิเคราะห์จำนวนงานวิจัยด้านทักษะการฟังและพูด ปรากฏว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งพบว่า มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 2.01 หมายความว่า ผู้เรียนที่ใช้วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีทักษะด้านการฟังและพูดสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนแบบปกติ เท่ากับ 2.01 เท่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่เรียนแบบปกติหรือคิดเป็นตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.78 หมายความว่า ผู้เรียนที่เรียนแบบปกติ ร้อยละ 98 มีผลการเรียนด้วยทักษะการฟังและพูดต่ำกว่าผู้ที่ใช้วิธีการเรียนด้วยตนเอง การวิจัยนี้ไม่สามารถทำการเปรียบเทียบผลของทักษะด้านการฟังและพูดระหว่างวิธีการเรียนวิธีการสอนแบบต่างๆ ได้ เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนวิธีการสอนแบบอื่นๆ มีจำนวนน้อยมาก และบางประเภทไม่มีงานวิจัยเลย ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการฟังและพูด จำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

วิธีการเรียนการสอน	จำนวนงานวิจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
1. วิธีการเรียนด้วยตนเอง	6	2.01	1.32	97.78
2. วิธีการเรียนจากเพื่อน	-	-	-	-
3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	2	0.47	0.12	68.08
4. วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม	-	-	-	-
5. วิธีการสอนแบบประสม	1	2.68	-	99.63
6. รูปแบบการเรียนการสอน	-	-	-	-

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีการเรียนวิธีการสอนแบบต่างๆ ซึ่งแสดงรายละเอียดในตารางที่ 11 พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด คือ มีค่าเท่ากับ 1.83 หมายความว่า ผู้เรียนที่ใช้วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนตามปกติ คิดเป็น 1.83 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่เรียนตามปกติ หรือคิดเป็นตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 96.64 หมายความว่า

ผู้เรียนที่เรียนตามปกติ ร้อยละ 97 มีผลการเรียนต่ำกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนด้วยตนเอง ส่วนวิธีการเรียน วิธีการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลลดลงไปเป็นอันดับที่สอง ได้แก่ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 1.08$) อันดับที่สาม ได้แก่ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.31$) อันดับที่สูงที่สุด ได้แก่ วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.08$) และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่างๆ ($d = 0.88$) สำหรับวิธีการสอนแบบประสมนั้น ไม่ได้นำมาเปรียบเทียบ เนื่องจากมีจำนวนงานวิจัยเพียงเรื่องเดียว อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่เป็นผลของวิธีการสอนแบบต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 11 ขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

วิธีการเรียนการสอน	จำนวนงานวิจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
1. วิธีการเรียนด้วยตนเอง	15	1.83	1.16	96.64
2. วิธีการเรียนจากเพื่อน	5	1.08	0.46	85.99
3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	17	1.31	0.86	90.49
4. วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม	5	1.63	1.83	94.84
5. วิธีการสอนแบบประสม	1	0.94	-	82.64
6. รูปแบบการเรียนการสอน	4	0.88	0.48	81.06

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	5	4.867	0.973	0.872	0.50
ภายในกลุ่ม	41	45.760	1.116		
รวม	46	50.627			

การเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนวิธีการสอนแบบต่างๆ ระหว่างชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนวิธีการสอนกับระดับชั้นเรียน โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางไม่สามารถจัดกระทำได้ เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ จำแนกตามประเภทของวิธีการเรียนวิธีการสอนและระดับชั้นเรียน มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนการสอนแต่ละวิธี ระหว่างผู้เรียนต่างระดับชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการทดสอบคะแนน t

ตารางที่ 13 แสดงผลการเรียนเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านของวิธีการเรียนวิธีการสอนแต่ละวิธี ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.3) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 - ป.6) สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่าวิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 3.02$) รองลงไป คือ วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.82$) อันดับที่สาม คือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 0.98$) และอันดับที่สี่ คือ วิธีการสอนแบบประสม ($d = 0.77$) ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด เช่นกัน ($d = 1.67$) รองลงไป คือ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.08$) อันดับที่สาม คือ วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.06$) และอันดับสุดท้าย คือ วิธีการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน ($d = 0.75$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่าน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอน	ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3)		ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6)		t (p)
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.02	3.27	1.67	1.26	0.69(0.55)
การเรียนรู้จากเพื่อน	1.82	2.75	1.06	0.84	0.46(0.68)
การสอนแบบใช้สื่อ	0.45	-	1.08	1.16	-
การสอนแบบใช้กิจกรรม	0.98	0.84	-	-	-
การสอนแบบประสม	0.77	1.61	0.91	-	-
รูปแบบการเรียนการสอน	-	-	0.75	0.28	-

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านด้วยวิธีการเรียนด้วยตนเอง ระหว่างชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการทดสอบคะแนน t พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่าน ด้วยวิธีการเรียนจากเพื่อนระหว่างชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการทดสอบคะแนน t พบว่า ไม่มีความแตกต่างเช่นกัน ส่วนวิธีการสอนแบบอื่นๆ นั้น ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ในด้านทักษะการเขียนสำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า วิธีการสอนแบบประสม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 2.00$) รองลงไปที่คือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 1.54$) และอันดับสุดท้ายคือ วิธีการเรียนด้วยตนเอง ($d = 1.38$) ส่วนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า วิธีการสอนแบบใช้สื่อ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 1.80$) รองลงไปที่คือ วิธีการเรียนด้วยตนเอง ($d = 1.44$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียน ด้วยวิธีการเรียนด้วยตนเองระหว่างชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการทดสอบคะแนน t พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการเขียน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอน	ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3)		ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6)		t (p)
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
การเรียนด้วยตนเอง	1.38	0.96	1.44	1.13	0.29(0.77)
การเรียนจากเพื่อน	-	-	-	-	-
การสอนแบบใช้สื่อ	0.45	-	1.80	1.16	
การสอนแบบใช้กิจกรรม	1.54	0.97	3.26	-	-
การสอนแบบประสม	2.00	1.15	-	-	-
รูปแบบการเรียนการสอน	-	-	0.81	-	-

ในด้านทักษะการฟังและพูด ปรากฏว่ามีเฉพาะวิธีการเรียนด้วยตนเองเท่านั้น ที่มีจำนวนงานวิจัยเพียงพอที่จะเปรียบเทียบ ดังแสดงในตารางที่ 15 พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเองในชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.17 ส่วนในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 1.85 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการทดสอบคะแนน แล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการฟัง - พูด จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอน	ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3)		ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6)		t (p)
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
การเรียนด้วยตนเอง	2.17	1.59	1.85	1.32	0.26(0.80)
การเรียนจากเพื่อน	-	-	-	-	-
การสอนแบบใช้สื่อ	0.39	-	0.55	-	-
การสอนแบบใช้กิจกรรม	-	-	-	-	-
การสอนแบบประสม	2.68	-	-	-	-
รูปแบบการเรียนการสอน	-	-	-	-	-

ประการสุดท้ายในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 16 พบว่า ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 1.75$) รองลงไปตามลำดับคือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 1.64$) วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.34$) วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 0.75$) และอันดับสุดท้าย คือ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่างๆ ($d = 0.69$) ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุดเช่นกัน ($d = 2.35$) รองลงไปคือ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.55$) อันดับที่สาม คือ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบต่างๆ ($d = 1.08$) และอันดับสุดท้าย คือ วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 0.69$)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการเรียนด้วยตนเองระหว่างชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ชั้นประถมศึกษา

ตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบคะแนน t ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ในด้านวิธีการเรียนจากเพื่อน พบว่า ชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบคะแนน t ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ในด้านวิธีการสอนแบบใช้สื่อ พบว่า ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบคะแนน t แล้ว พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในด้านการใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า ชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างกันด้วยการทดสอบคะแนน t ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขนาดอิทธิพลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกตามวิธีการเรียนการสอน และระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอน	ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3)		ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6)		t (p)
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1.75	1.23	2.35	0.14	-0.66(0.51)
การเรียนรู้จากเพื่อน	1.34	0.40	0.69	0.08	2.14(0.12)
การสอนแบบใช้สื่อ	0.75	0.21	1.55	0.93	-2.80**(0.01)
การสอนแบบใช้กิจกรรม	1.64	2.11	1.59	-	-
การสอนแบบประสม	-	-	0.94	-	-
รูปแบบการเรียนการสอน	0.69	0.06	1.08	0.74	-0.74(0.59)

ตารางที่ 17 สรุปอันดับของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนการสอนภาษาไทยของ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาาระยะต้นและประถมศึกษาาระยะปลาย

ผลการเรียนรู้ การเรียนการสอน	อ่าน		เขียน		ฟัง - พูด		ผลสัมฤทธิ์	
	ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย	ต้น	ปลาย
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1	1	3	3	2	1	1	1
การเรียนรู้จากเพื่อน	2	3	-	-	-	-	3	6
การสอนแบบใช้สื่อ	5	2	4	2	3	2	4	3
การสอนแบบใช้กิจกรรม	3	-	2	1	-	-	2	2
การสอนแบบประสม	4	4	1	-	1	-	-	5
รูปแบบการเรียนการสอน	-	5	-	4	-	-	5	4

ตารางที่ 17 สรุปผลการสังเคราะห์ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมาแสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นจากตารางนี้จะเห็นว่า วิธีเรียนด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยอิทธิพลสูงสุดต่อผลการเรียนหลายด้านทั้งระดับประถมศึกษาาระยะต้นและประถมศึกษาาระยะปลาย วิธีเรียนจากเพื่อนไม่ปรากฏงานวิจัยในการสอนเขียน ฟัง และพูด วิธีสอนแบบใช้สื่อมีค่าเฉลี่ยอิทธิพลกระจายครบทุกการเรียนรู้และอยู่ในอันดับใกล้เคียงกันทั้งประถมศึกษาาระยะต้นและประถมศึกษาาระยะปลาย วิธีสอนแบบใช้กิจกรรมมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลอยู่ในอันดับต้นๆ เช่นกัน วิธีสอนแบบสื่อประสมมีค่าเฉลี่ยอิทธิพลสูงสุดในการสอนเขียน ฟัง และพูด ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนทดลองวิจัยในระดับประถมศึกษาาระยะปลายมากกว่าประถมศึกษาาระยะต้น

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้ มีงานวิจัยสำรวจและงานวิจัยอื่นๆ เช่น งานวิจัยประเมินผล การศึกษารายกรณี และการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 26 เรื่อง เมื่อใช้เนื้อหาที่วิจัยเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 6 กลุ่ม

ตารางที่ 18 จำนวนงานวิจัยสำรวจแบ่งประเภทตามเนื้อหาที่ศึกษา

เนื้อหาที่ศึกษา	จำนวนเรื่อง
หลักสูตรและการสอน	7
รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	4
การสอนอ่าน	4
การสอนเขียน	4
พฤติกรรมการสอนของครู	3
เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน	4
รวม	26

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน

ก. งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตร

มีงานวิจัย (รัตน 2538) ที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 เรื่อง ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ตามความเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้

1. ผลการประเมินจุดประสงค์พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมาก มีจุดประสงค์ที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า ยาก คาดหวังสูงเกินไป ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องคือจุดประสงค์ที่มุ่งให้นักเรียน

ก. สามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทยมาช่วยในการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล

ข. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทย และวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการเสริมสร้างความมั่งคั่งในชีวิต

2. โครงสร้างหลักสูตรภาษาไทยหลักสูตรภาษาไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเวลาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมอยู่ในระดับที่ปานกลาง อาจเนื่องมาจากเนื้อหาในบทเรียนมีมากเกินไปทำให้ครูสอนไม่ทันตามเวลาที่หลักสูตรกำหนด

และอาจมีบางเนื้อหายากเกินความสามารถของนักเรียน ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เวลาที่หลักสูตรกำหนดไม่เพียงพอกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรม เนื้อหามีมากเกินไป บางบทเรียนยาก มีคำใหม่และคำยากมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3. ผลการประเมินความพร้อมและคุณลักษณะของครู ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูมีความพร้อมในระดับปานกลาง ในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน และการหาความรู้เพิ่มเติม ครูส่วนใหญ่อายุมากกว่า 45 ปี สอนภาษาไทยมากกว่า 15 ปี ทำให้เคยชินกับหลักสูตรเก่า นอกจากนี้ครูยังมีชั่วโมงสอนมากและสอนหลายวิชา การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่ได้รับไม่ตรงความต้องการ ครูต้องการรู้วิธีนำหลักสูตรไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน แต่การอบรมมักชี้แจงความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

4. จากการประเมินความพร้อมและคุณลักษณะของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ว่าอาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ดี สภาพแวดล้อมทางบ้านไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เช่น ฐานะทางครอบครัวยากจน ขาดความอบอุ่น อยู่ในสภาพครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานคร มีนักเรียนที่ย้ายติดตามบิดามารดาตามประกอบอาชีพในเมืองหลวง เช่น รับจ้าง ก่อสร้าง ค้าขาย เป็นต้น ทำให้มีการย้ายที่อยู่และย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง นักเรียนต้องปรับตัวในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ อาจทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน และอาจเนื่องจากนักเรียนในชั้นเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน และมีวุฒิภาวะไม่เท่ากัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องที่สร้างความหนักใจให้แก่ครู

5. จากการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการสอน และสถานที่เรียนพบว่า เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอในระดับมาก ส่วนสื่อการสอนมีจำนวนเพียงพอและมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้กิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงิน และวัสดุอุปกรณ์สนองตามความต้องการของครูอยู่ในระดับปานกลาง อาคารและสถานที่เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และจากข้อคิดเห็นเพิ่มเติมมีผู้บริหารบางส่วนแสดงความคิดเห็นว่า โรงเรียนยังขาดเอกสารประกอบการสอนและสื่อที่จำเป็น และหน่วยงานต้นสังกัดส่งมาให้โรงเรียนล่าช้า เช่นเดียวกับครูผู้สอน แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการสอน มีน้อย ไม่เพียงพอส่งมาล่าช้า ไม่ทันเวลาเปิดเรียน ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ นอกจากนั้นครูยังผลิตสื่อไม่เป็น ขาดความเข้าใจในการใช้สื่อที่ถูกต้อง และไม่มีเวลาผลิตสื่อ อาจเนื่องมาจากขั้นตอนในการจัดทำ การจัดหา การจัดเตรียมและการนำเอกสารประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนส่ง

ยังโรงเรียนแต่ละแห่งนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใช้งบประมาณและเวลามาก ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้า ยังไม่เพียงพอ และไม่สนองตามความต้องการของโรงเรียน

6. จากผลการประเมินกระบวนการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลางในเรื่อง การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และสภาพแวดล้อม การสอนเน้นกระบวนการ 9 ขั้นของกระทรวงศึกษาธิการ การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดการจัดการกระบวนการกลุ่ม การจัดให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ การใช้แผนภาพโครงเรื่องประกอบการสอนในแต่ละบท และการใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการผลิตสื่อ และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต การใช้ และการซ่อมแซมสื่อการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

7. ผลจากการประเมินการวัดผลและประเมินผล พบว่า การวัดและการประเมินผลครูปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องของการประเมินตามหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนทำการสอนอย่างสม่ำเสมอ การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละบททุกครั้ง การประเมินผลก่อนเรียนทุกครั้งที่ยื่นบทเรียนใหม่ ทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำมาปรับปรุง การทดสอบความรู้ในแต่ละบททุกครั้งก่อนทำการสอน และครูประสบปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเครื่องมือ วัดผลอยู่ในระดับปานกลาง

8. ผลการประเมินการบริหารและการบริการหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิควิธีสอนใหม่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินหรือวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารมีความเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครูเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

9. ผลการประเมินผลผลิต พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาร่วมกับความพร้อมและคุณลักษณะของนักเรียน จะเห็นว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ดี และสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการสอนของครูได้มาก อีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากความพร้อมของครู ซึ่งประสบปัญหาไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ประกอบกับครูผู้สอนส่วนใหญ่ ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรเพียงครั้งเดียว เอกสารประกอบหลักสูตรส่งมาล่าช้า สื่อการสอนมีเพียงพอในระดับปานกลาง มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ต้องสอนหลายวิชา อาจทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและเนื้อหาของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับอัตราเวลาเรียน ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์อยู่ในช่วงคะแนน 65 - 75 เปอร์เซนต์

๒. งานวิจัยเกี่ยวกับการสอน

มี ๖ เรื่อง 5 เรื่องเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการทำแผนการสอน พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การสอนของโรงเรียนในจังหวัดต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีก 1 เรื่อง เป็นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ไพจิตร 2539) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ที่อยู่ในภูมิภาค

งานวิจัยกลุ่มนี้มี 2 เรื่อง (ประภาพร 2540 ลักคณา 2540) ที่ทดลองสร้างหน่วยการเรียนรู้มาทดลองสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนการสอนเทียบเคียงกันได้ดังนี้

	ป. 1	ป. 4
ขั้นที่ 1	สอนทักษะการฟัง	อ่านในใจ
ขั้นที่ 2	สอนคำใหม่ในบทเรียน	เขียนเชิงสร้างสรรค์
ขั้นที่ 3	สอนอ่านในใจ	อ่านออกเสียง
ขั้นที่ 4	สอนพยัญชนะ	การใช้ภาษาและหลักภาษา
ขั้นที่ 5	สอนสระในบทเรียน	อ่านร้อยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน
ขั้นที่ 6	สอนอ่านออกเสียง	พัฒนาทักษะภาษา
ขั้นที่ 7-9	สอนสร้างแผนภูมิประสบการณ์	ขั้นสอนซ่อมเสริม
ขั้นที่ 10-11	สอนการสร้างคำใหม่	
ขั้นที่ 12-13	สอนเขียนเรื่อง	
ขั้นที่ 14-15	สอนเล่าเรื่อง	

ผลการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ 80% 80 กล่าวคือ นักเรียนสอบผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้เกิน 80% ของจำนวนข้อ จุดประสงค์และจำนวนที่นักเรียนสอบผ่านมีจำนวนเกิน 80% ของนักเรียน ทั้งหมดในชั้นเรียน

งานวิจัยอีก 3 เรื่อง (เนาวรัตน์ 2538 เตือนใจ 2538 พงษ์ศักดิ์ 2538) ศึกษาความเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.4) ได้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่าโดยภาพรวม ครูมีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งกระบวนการเรียนการสอน กล่าวคือ เริ่มจากความเข้าใจหลักสูตร การทำแผนการสอน การทำสื่อ การทำหนังสือเสริม วิธีสอน การวัดและประเมินผลขยายความโดยย่อดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ครูส่วนใหญ่แม้ได้รับการอบรมมาแล้ว มีความต้องการหนังสือแบบ

เรียนเล่มใหม่ และคู่มือครู เมื่อได้รับหนังสือข้าทำให้เกิดปัญหาความมั่นใจ ส่วนหนึ่งก็สอนด้วยแบบเรียนเก่าและวิธีเดิม สิ่งที่เป็นปัญหามากคือ การจัดทำหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่านและการฝึกคิดแก้ปัญหา และทักษะการใช้ภาษา

2. การทำแผนหรือบันทึกการสอน ยังไม่ได้ทำสม่ำเสมอเป็นประจำ แต่มีการเตรียมกิจกรรมและสื่อการสอนเป็นบางครั้ง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่เป็นปัญหามากคือ การฝึกกระบวนการ การคิด การเขียนอธิบาย การเล่าเรื่องโดยแสดงความคิดโดยลำดับความคิดและเหตุการณ์ ครูบางคนกลัวสอนไม่ทันหลักสูตรจึงเล่าเสียเอง นักเรียนขาดทักษะการแสดงบทบาทสมมติ และทักษะการกล้าแสดงออก

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน สิ่งที่เป็นปัญหามากคือ งบประมาณในการจัดหาและผลิตสื่อการเรียน การดำเนินการเพื่อจัดหาและผลิตสื่อ

5. ด้านการวัดและประเมินผลการสอน สิ่งที่เป็นปัญหามากคือ การทดสอบจุดประสงค์ให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย นอกจากนี้ยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการเรียนการสอน และการประเมินสรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน

ก. คุณสมบัติของครูกับการสอน

มีงานวิจัย 2 เรื่อง (เนาวรัตน์ 2538 เทียนใจ 2538) ในกลุ่มนี้ที่ศึกษาปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย เปรียบเทียบกลุ่มครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีจำนวนปีที่สอนต่างกัน ได้ข้อค้นพบที่ขัดแย้งกันดังนี้ งานวิจัยเรื่องหนึ่งรายงานว่ ครูที่สอนมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่สอนมาเกิน 5 ปี รายงานปัญหาไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างครูที่วิชาเอกภาษาไทยกับครูที่เอกวิชาอื่นๆ ก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

ส่วนงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งพบว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 2 ปี มีความเห็นว่า มีปัญหาด้านแผนการสอนน้อยกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 2 ปี ในด้านการวัดและประเมินผลการสอน ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสอนน้อยกว่า 2 ปี มีความเห็นว่า มีปัญหาด้านนี้มากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและสอนมานานกว่า 2 ปี

สรุปจากงานวิจัยสำรวจ 7 เรื่องนี้ได้ว่า ตามความเห็นของผู้บริหารและครู หลักสูตรภาษาไทยมีความเหมาะสมมาก แต่มีปัญหากับปฏิบัติตลอดกระบวนการใช้หลักสูตร เริ่มจากสภาพบริบท เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู คุณสมบัติของครู กระบวนการเรียนการ

สอน และสุดท้ายคือผลผลิต ซึ่งประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก ก็พบว่า ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยเฉพาะความสามารถในการคิดและทักษะการใช้ภาษาแก้ปัญหา ส่วนคุณสมบัติของครู กับความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ยังไม่อาจสรุปได้ เพราะรายงานผลการศึกษาคัดแย้งกัน

2. งานวิจัยประเมินรูปแบบการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

(สิริพัฒน์ 2537 ณัฐวุฒิ 2537 เอกชัย 2541 และ แก้วตา 2536)

มีงานวิจัยที่ประเมินโครงการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา 4 เรื่อง 3 เรื่อง เป็นการประเมินในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ หนองคาย อีกเรื่องหนึ่งประเมินโครงการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิจัยทั้ง 4 เรื่อง ศึกษาความเห็นโดยการสอบถามจากครู ผู้บริหาร ศึกษาเด็ก และผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลออกมาว่า ประสบความสำเร็จ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เห็นว่า เป็นแบบการสอนที่ดี นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นวิธีการสอนที่ง่าย นำไปปฏิบัติได้เพราะมีขั้นตอนชัดเจน และยังสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียน เพราะครูและนักเรียนทำงานร่วมกันใกล้ชิดกัน สิ่งที่ยังเรียนก็มีความหมาย เพราะเรียนจากประสบการณ์ใกล้ตัวนักเรียน

แต่การประเมินโครงการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครูมีความเห็นว่า เป็นการสอนที่ต้องใช้เวลาเตรียมมาก แต่ได้ผลคุ้มค่า เป็นการสอนที่ใช้หลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออกมากกว่าการเรียนภาษาไทยตามแนวอื่นนักเรียนรักการอ่านมากขึ้น เป็นวิธีการสอนที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน แม้กระนั้นก็มีปัญหาเกือบทุกขั้นตอนของการสอน ซึ่งควรนำไปพัฒนาต่อไป ปัญหาที่พบมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	ขณะที่เด็กส่วนหนึ่งเข้าใจและจำเรื่องได้เด็กอีกจำนวนหนึ่งทำไม่ได้
ขั้นตอนที่ 2	เด็กไม่กล้าแสดงออก
ขั้นตอนที่ 3 และ 4	มีนักเรียนน้อยคนที่สามารถบอกข้อความให้ครูเขียนได้
ขั้นตอนที่ 5	ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อที่จะใช้เล่นเกม และไม่สามารถคิดเกณฑ์ให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ได้

3. วิธีสอนอ่าน

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านอยู่ 3 เรื่อง มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

- 3.1 สอนความหมายของคำใหม่ โดยใช้วิธีแต่งประโยค ด้วยคำที่นักเรียนเรียนรู้มาแล้ว

มาประกอบคำใหม่ที่จะสอน โดยแต่งประโยคให้มีเนื้อหา 1) แบบให้ตัวอย่างสอดคล้อง 2) แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกัน 3) แบบเปรียบเทียบความหมาย และ 4) แบบไม่มีตัวอย่างปรากฏว่าทำให้นักเรียนมีความเข้าใจสูงขึ้น แต่ทั้ง 4 วิธีที่ใช้ไม่ทำให้ความสามารถในการอ่านแตกต่างกันนักหนึ่งทั้ง 4 วิธีใช้แทนกันได้

3.2 ในการสอนอ่าน (กรรณิกา 2537) ถ้ามีการให้ข้อมูลย้อนกลับ วิธีแก้ไขและให้กำลังใจนักเรียนแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้น

3.3 คุณลักษณะของนักเรียน (นิตยา 2535) เช่น อัตราเร็วในการอ่าน ความสามารถเข้าใจได้เร็ว ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านทำให้ดีขึ้น

3.4 งานวิจัยชิ้นหนึ่ง (ศรีอัมพร 2535) ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูง ต่ำ ต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านต่างกัน เด็กเหล่านี้ใช้กลวิธีการอ่านต่างกันหรือไม่ กลวิธีทั้ง 15 วิธีที่นำไปสอบถาม คือ

- 3.4.1 กำหนดจุดหมายในการอ่าน
- 3.4.2 กำหนดอัตราเร็ว
- 3.4.3 อ่านคร่าวๆ
- 3.4.4 ตั้งสมมติฐาน
- 3.4.5 ใช้ความรู้เดิมช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
- 3.4.6 ทดสอบสมมติฐาน
- 3.4.7 อ่านซ้ำ
- 3.4.8 ตรวจสอบความเข้าใจ
- 3.4.9 ประเมินความเข้าใจ
- 3.4.10 ตั้งคำถามถามตัวเอง
- 3.4.11 อ่านข้าม
- 3.4.12 ถามผู้รู้และเปิดพจนานุกรม
- 3.4.13 เดาความหมายคำหรือข้อความโดยใช้บริบท
- 3.4.14 ทำเครื่องหมายตรงคำหรือข้อความสำคัญ
- 3.4.15 สรุปย่อ

โดยทั่วไปนักเรียนใช้กลวิธีต่างๆ ต่างกัน กลวิธีที่นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านต่างกัน ใช้ไม่ต่างกันคือ วิธีที่ 10, 11, 13 และ 15 ส่วนนักเรียนที่มีระดับความเข้าใจต่างกันใช้ไม่ต่างกัน

คือกลวิธีที่ 10 - 15 กล่าวโดยสรุปนักเรียนที่มีระดับความเข้าใจต่างกันและรักการอ่านต่างกัน มีกลวิธีการอ่านต่างกัน

4. วิธีสอนเขียน

มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนเขียน 4 เรื่อง ที่ศึกษาประเด็นต่างๆ ที่ไม่เหมือนกัน

4.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร สร้างสื่อการสอน (คู่มือครู) ที่บอกวิธีสอนเนื้อหา วิธีการประเมิน เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ของจังหวัด แสดงสมรรถภาพการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สปจ.สมุทรสาคร จึงพัฒนารูปแบบการสอนเชิงสร้างสรรค์ขึ้น โดยร่างเป็นแบบขึ้นมา แล้วใช้เทคนิคเดลฟาย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ประเมินสองครั้ง จากนั้นปรับปรุงแก้ไข แล้วพิมพ์เผยแพร่ให้ครูใช้ต่อไป ไม่มีการติดตามประเมินผลว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด (จรรยา 2538)

4.2 เบญจมาศ (2535) ศึกษาเทคนิคการสอนเขียนร้อยกรองภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรุงเทพมหานคร และความสามารถของนักเรียนในการเขียนร้อยกรอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำกิจกรรมการเขียนคำคล้องจองและคำสัมผัสโดยใช้สื่อการสอนประเภทตัวอย่างบทร้อยกรอง และแผนผังบทร้อยกรองประเภทต่างๆ ครูเป็นผู้ตรวจและวิจารณ์งานของนักเรียน ในการส่งเสริมกิจกรรมการเขียนบทร้อยกรองนั้น ครูใช้การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญต่างๆ 2) นักเรียนเรียนเขียนร้อยกรองโดยฝึกคำสัมผัสก่อนการเขียนร้อยกรอง เขียนคำคล้องจองและโยงคำที่สัมผัสในบทร้อยกรอง 3) ปัญหาสำคัญในการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง คือมีเวลาในการฝึกเขียนร้อยกรองไม่เพียงพอ 4) ความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ถือว่าอยู่ในกลุ่มอ่อนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.3 มีการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัย (นิธิพงศ์, 2537) ตั้งข้อสงสัยว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดนี้มีความสามารถในการเขียนสะกดคำเป็นอย่างไร ปรากฏว่า มีความสามารถอยู่ในระดับดี ได้คะแนนเฉลี่ย 76.30% จากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นโคราช เขียนได้ดีกว่านักเรียนที่พูดภาษาอีสาน

4.4 วีระศักดิ์ (2540) ศึกษาความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานในแบบเรียน

ภาษาไทยเล่ม 1 และ เล่ม 2 ตามหลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2533) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยศึกษาจากนักเรียนอำเภอยะผิงบุรี จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าคำที่ง่ายเป็นคำที่นักเรียนมีประสบการณ์ มีความคุ้นเคย ในการใช้คำและพบเห็นคำเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน เช่น ปู ไก่ กา ปลา น้ำ ป่า คำยากมักเป็นคำที่มีความซับซ้อนหลายพยางค์มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา มีอักษรนำและมีอักษรควบกล้ำ เช่น ประชาธิปไตย เอรีตรียา แกะสลัก เกล็ดไธส สหกรณ์ งานวิจัยชิ้นนี้ทำบัญชีรายชื่อและแสดงคำความยากง่ายไว้เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

5. พฤติกรรมการสอนของครู

มีงานวิจัย 3 เรื่อง ที่ศึกษาการสอนของครูแตกต่างกันไปตามระดับความสำคัญในการพิจารณาวิธีสอนของครู

5.1 ลำออง (2534) ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เก็บข้อมูลโดยให้ครูตอบแบบสอบถาม ภาพที่บรรยายไว้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นพฤติกรรมการสอนทั่วไป

5.1.1 ด้านการเตรียมการสอน

- 1) ศึกษาคู่มือ 100% นั่นคือ ครูทุกคนศึกษาคู่มือครู
- 2) การทำบันทึกการสอน เตรียมกิจกรรม เตรียมเครื่องมือวัด 78.13% ของครูกลุ่มตัวอย่างทำ
- 3) สื่อการสอน 62.50% ของครูทำ

5.1.2 ด้านการสอน

- 1) การพูดเสียงดัง ถูกต้อง การเสริมแรง การให้โอกาสซักถาม แสดงความคิดเห็น ให้ความสนใจนักเรียน การสอนเต็มเวลา 100% ครูทุกคนทำเช่นนี้
- 2)

ความกระตือรือร้นในการสอน	84.38%
การนำเข้าบทเรียน	81.25%
การสอนตรงตามบันทึกการสอน	78.13%
สอนสัมพันธ์ทักษะ	75.00%
วิธีสอนเหมาะกับจุดประสงค์	71.88%

ใช้คำถามส่งเสริมให้คิด

56.25%

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ทำคือ เล่านิทาน ประกวดการอ่านยอดนักอ่าน กิจกรรมที่ไม่มีจัดเลย คือ การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า การได้วาท์เกี่ยวกับหนังสือ

- 3) กิจกรรมการเขียนที่ปฏิบัติ เขียนตามคำบอก คัดลายมือ เรียงความย่อความ จดหมาย การอ่านจับใจความ การฟังเพื่อจับใจความ กิจกรรมที่ทำน้อย คือ การอภิปราย ได้วาท์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณการเล่าเรื่องจากคำที่กำหนด การแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมที่ไม่ทำเลยคือ การเล่นเกม

5.1.3 สื่อที่ใช้ทุกคน คือ บัตรคำ ภาพ แผนภูมิ พจนานุกรม สื่อที่ใช้บ่อย คือ ของจริง ของจำลอง ชุดการสอน ศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนโปรแกรม ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อมาประเมินผล การใช้สื่อนำเข้า บทเรียน ทบทวน และสรุปยังใช้น้อย

5.1.4 ด้านการวัดผลครูทำทุกคน ก่อนเรียนโดยวิธีตาม หลังเรียนให้ทำแบบฝึกหัดสังเกต ตรวจงานและทดสอบ กวณนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ครูใช้วิธีสอนซ่อมเสริม

5.2 พูน (2539) ศึกษาการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า ครูเหล่านี้ทำในสิ่งต่อไปนี้ดังนี้

5.2.1 การเตรียมการสอน เตรียมล่วงหน้าทุกครั้ง

5.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนจะเน้นการใช้การเน้นย้ำซ้ำ ทวน

5.2.3 ด้านสื่อ ครูดีเด่นผลิตขึ้นใช้เอง ใช้บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค และของจริงบ่อยที่สุด

5.2.4 การสร้างบรรยากาศ จัดมุมประสบการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียน

5.2.5 การวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยดีเด่น ใช้การสังเกต ซักถามขณะสอน ให้ทำแบบฝึกหัดและทำแบบวัดจุดประสงค์

5.2.6 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดการประกวดด้านต่างๆ

5.2.7 การสอนซ่อมเสริม สอนตามปัญหาที่พบจากการวัดและประเมินผล

5.2.8 การปรับปรุงหลักสูตร ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

5.3 มานพ (2538) ศึกษาการสอนของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงในจังหวัดปราจีนบุรีเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์นักเรียนต่ำ พบว่า การทำงานของครูในการวางแผนระบบการสอนภาษาไทย ซึ่งแยกเป็นประเด็นย่อย เป็นการวิเคราะห์การออกแบบ (การสอน) การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินและปรับปรุง ไม่พบความแตกต่างทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อย

สิ่งที่น่าสนใจคือ รายงานผลวิธีสอนที่ส่งเสริมนักเรียนในการฝึกคิด ฝึกส่งความคิดความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นรับรู้นั้นยังน้อย ลำอาง (2534) รายงานว่าจำนวนครูที่ใช้คำถามที่ส่งเสริมให้คิดเพียง 56.25% ของกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำน้อย การอภิปราย การโต้วาที การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ การเล่าเรื่องจากคำที่กำหนด การแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมที่ไม่ทำเลยคือ การเล่นเกม การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า

6. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสอน

6.1 โอภาส (2535) ศึกษาว่า การฝึกความสามารถในการตีความภาษาไทย ฝึกโดยวิธีให้ฟัง ให้พูด ให้อ่าน และเขียน ช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ได้ดีขึ้นหรือไม่ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนทำได้ดีขึ้น และวิธีฝึกตีความที่ให้ผลดีที่สุด คือ การฝึกโดยวิธีอ่าน

6.2 สรวงสุตา (2537) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมภาษาไทย ระหว่างครูภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมภาษาไทย ครูและนักเรียนมีความเห็นต่างกันประเด็นให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษาไทย ส่วนประโยชน์ด้านการเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ครูและนักเรียนมีความเห็นไม่ต่างกัน

6.3 บรรยากาศในชั้นเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง ภาวิไล (2538) พบว่า มีลักษณะดังนี้

- 6.3.1 ความพร้อมของครูทั้งด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สามารถใช้เวลาทรัพย์สินให้การเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่
- 6.3.2 ครูมีวุฒิทางการศึกษตรงกับวิชาที่สอน ย่อมสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 6.3.3 ครูมีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นๆ ยาวนาน แสดงถึงความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและวิธีสอน
- 6.3.4 ครูมีความตั้งใจจริง และสำนึกในหน้าที่ครู เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างเต็มที่
- 6.3.5 มีการจัดชั้นเรียน เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก และเน้นการปฏิบัติจริง
- 6.3.6 ครูมีความเสียสละสูง ทั้ง แรงกาย แรงทรัพย์ เวลา
- 6.3.7 ครูมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนสอน
- 6.3.8 ครูมีเทคนิคในการนำเข้าสู่บทเรียน และเทคนิคในการสอนน่าสนใจและหลากหลาย โดยคำนึงถึงเนื้อหา จุดประสงค์ของการเรียน และความพร้อมของนักเรียน
- 6.3.9 มีการสอนซ่อมเสริมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนอ่อน ทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนใกล้เคียงกัน ช่วยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.3.10 นักเรียนมีครอบครัวที่อบอุ่น พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และให้ความสำคัญกับโรงเรียน
- 6.3.11 นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง
- 6.3.12 นักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียน และมีความพร้อมก่อนเรียนในแต่ละชั่วโมง
- 6.3.13 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปในทางที่ดี และครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียน
- 6.3.14 ครูมีความต้องการที่จะปรับปรุงการสอนของตนเองอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อการเรียนการสอนนั้น เป็นความเหมาะสมสอดคล้องทั้งองค์ประกอบจากครู และจากนักเรียน นอกจากนี้ยังประกอบด้วยส่วนของพื้นฐานครอบครัวทั้งสองฝ่ายครูต้องไม่มีปัญหาครอบครัวและปัญหาเศรษฐกิจนักเรียนมีครอบครัวที่อบอุ่น พ่อแม่ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษา

6.4 ประภาพรรณและคณะ (2538) สังเคราะห์วิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2536 เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในเขตการศึกษา 1 ผลการสังเคราะห์รายงานว่า วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีค่าเฉลี่ยของขนาดของผลเท่ากับ 1.313 การใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยทำขึ้นเปรียบเทียบกับแบบฝึกในคู่มือครู ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกที่ทำขึ้น มีค่าเฉลี่ยขนาด

ของผลเท่ากับ 1.453 ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพว่า การใช้นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการทดลองมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น โรงเรียนส่วนใหญ่นำหลักสูตรไปใช้ได้ตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาที่โรงเรียนรายงานคือ งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือวัสดุ ประเมินผล และการนิเทศติดตามผล ต้องการพัฒนาความรู้ในการสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาไทย และการจัดเกมการสอน

สรุปผลการสังเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมนุษย์ที่พัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น เทคโนโลยีการสื่อสาร ที่สามารถส่งและรับสารได้ทุกแห่งหนในโลกในเวลาเดียวกัน พันธุวิศวกรรมที่สามารถเพาะสำเนาจากตัวแกะต้นฉบับได้ สภาพเช่นนั้นนอกจากจะทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีความสามารถที่จะเลือกคัดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังมีผลต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน โลกปัจจุบันและโลกอนาคต เป็นโลกซึ่งโรงเรียนและครูไม่สามารถรับผิดชอบถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีกรอบให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นั่นคือ สร้างทักษะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ที่นักเรียนจะใช้ทักษะนี้เรียนรู้ไปได้ตลอดชีวิต

ก่อนที่จะเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนที่ใช้กันอยู่ตามหลักสูตรประถมศึกษาล่าสุด คือ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อทบทวนและค้นหาว่า วิธีการเรียนการสอนที่ใช้มานานแล้วและยังคงใช้อยู่ มีข้อดีข้อเสียอะไรบ้าง มีวิธีการเรียนการสอนอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งครูอาจสอนมานานแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยให้เด่นชัด หรือถ้าการเรียนการสอนที่ผ่านมา ละเลยวิธีสอนวิธีฝึกให้นักเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ข้อค้นพบเหล่านี้ก็จะเป็นแนวทางให้สร้างวิธีการเรียนวิธีการสอนที่ยั่งยืนให้แก่เด็กไทยต่อไป

เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีผู้ทำการวิจัยไว้มาก ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ซึ่งมีคุณภาพ เพราะอยู่ในความดูแลของผู้ทรงคุณวุฒิ งานวิจัยครั้งนี้จึงสังเคราะห์งานวิจัยที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2541 โดยมีวัตถุประสงค์การสังเคราะห์ดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่นำมาทำการสังเคราะห์

1.2 เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลด้านวิธีการเรียน วิธีการสอนและรูปแบบการเรียนการสอน

1.3 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนกับระดับชั้นเรียน

2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

การคัดเลือกงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษา
2. เป็นงานวิจัยของหน่วยงานราชการ สถานศึกษา วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศไทย ที่พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2533-2541
3. เป็นงานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยใช้แบบประเมินของ อุทุมพร (2537) ผลการประเมินอยู่ในอันดับคะแนนตั้งแต่ 70 คะแนนขึ้นไป
4. เป็นงานวิจัยที่มีค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอ สำหรับการแปลงค่าให้เป็นค่าขนาดอิทธิพลสำหรับการสังเคราะห์เชิงปริมาณ และมีรายงานเนื้อหาเพียงพอสำหรับการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน แบ่งย่อยเป็น
 - 1.1 วิธีการเรียนด้วยตนเอง
 - 1.2 วิธีการเรียนจากเพื่อน
 - 1.3 วิธีการสอนแบบใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 1.4 วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม
 - 1.5 วิธีการสอนแบบประสม
 - 1.6 รูปแบบการเรียนการสอน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลของผลการเรียน แบ่งย่อยเป็น
 - 2.1 ทักษะทางภาษา ได้แก่
 - 2.1.1 การอ่าน

- 2.1.2 การเขียน
- 2.1.3 การฟังและพูด
- 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 เจตคติต่อการเรียน
- 2.4 ความคงทนของการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ประเภท คือ แบบประเมินรายงานวิจัย และแบบสรุปรายงานการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กรมวิชาการได้จัดประชุมคณะผู้วิจัย ระหว่างวันที่ 7-11 กันยายน 2541 เพื่อร่วมกันวางแผนสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล
2. คณะผู้ร่วมวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนราชการสถาบันการศึกษา ระหว่าง เดือนกันยายน 2541 - มกราคม 2542
3. ทำการประเมินคุณภาพงานวิจัยที่รวบรวมได้
4. สรุปผลการประเมินคุณภาพลงในแบบสรุปรายงานการวิจัย ได้งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 170 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณได้ 134 เรื่อง และเป็นงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์เชิงคุณภาพได้ 26 เรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติบรรยาย เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และการวัดการกระจาย
2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้วิธีวิเคราะห์เมตต้าของกลาส (Glass 1981)
3. การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ และงานวิจัยประเภทอื่นๆ เช่น งานวิจัยประเมินผล การศึกษารายกรณี และการสังเคราะห์งานวิจัย

ผลการสังเคราะห์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ มีข้อมูลที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

1.1 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับปริญญาโท (ร้อยละ 91.1) ของมหาวิทยาลัยต่างๆ เรียงลำดับจำนวนงานวิจัยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2 ประเด็นที่ทำวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเรื่องวิธีการเรียน (ร้อยละ 37.1) วิธีการสอน (ร้อยละ 34.1) ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.1) และมีการวิจัยเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การศึกษาสภาพ และปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย และพฤติกรรมการสอนของครู เป็นต้น (ร้อยละ 21.8)

1.3 ลักษณะการวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 85.9) งานวิจัยเชิงสำรวจเล็กน้อย (ร้อยละ 7.6) และมีงานวิจัยประเภทอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 6.5)

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกมาศึกษาในงานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 88.2) และสังกัดกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 5.3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.2)

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 การวิจัยเกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียน เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีการเรียน วิธีการสอน รูปแบบการเรียนการสอน กับวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งหมายถึง การสอนตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าวิธีใดจะมีผลพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนดีกว่ากัน ผลการสังเคราะห์มีดังนี้

2.1.1 วิธีการเรียน พบว่า การเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด เท่ากับ 2.0392 หมายความว่า นักเรียนที่เรียนด้วยตนเองมีผลการเรียนทักษะอ่านสูงกว่าวิธีการเรียนแบบปกติ (ตามคู่มือครู) เป็น 2.04 เท่าของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่เรียน

แบบปกติ จิตเป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.93 วิธีการเรียนจากเพื่อนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูง รองลงมา คือ 1.32 เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 90.66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า วิธีการเรียน วิธีการสอนแบบต่างๆ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านไม่แตกต่างกัน วิธีการสอนแบบใช้สื่อ มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.01 เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 84.38 วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.98 เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 83.65 วิธีการสอนแบบประสม มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.82 เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 79.39

2.1.2 วิธีการสอน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล และเปอร์เซ็นต์ไทล์ของวิธีการสอน 3 วิธี เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

วิธีการสอนแบบใช้สื่อ	= 1.01	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 84.38
วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม	= 0.98	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 83.65
วิธีการสอนแบบประสม	= 0.82	เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 79.39

2.1.3 รูปแบบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.28 ตำแหน่ง เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 77.34

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของขนาดอิทธิพลด้านทักษะการอ่านระหว่างวิธีการเรียน 2 วิธี และรูปแบบการเรียนการสอน 1 วิธี พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างวิธีต่างๆ เหล่านี้ทั้ง 6 วิธี

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเขียน เป็นการเปรียบเทียบวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน กับวิธีการสอนตามปกติ เช่นกัน

2.2.1 วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเป็นอันดับที่ 4 รองจากวิธีสอนทั้ง 3 วิธี แต่ยังสูงกว่าการเรียนจากรูปแบบการเรียนการสอน

2.2.2 วิธีการสอนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงเป็นอันดับที่ 1, 2 และ 3 กล่าวคือวิธีสอนทั้ง 3 วิธีมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากกว่าวิธีการเรียนด้วยตนเอง และเรียนจากรูปแบบการเรียนการสอน

2.2.3 รูปแบบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลน้อยที่สุดในการสอนทักษะการเขียน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอน ไม่มีความแตกต่างกันในการพัฒนาทักษะการเขียน

2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการฟังและพูด

งานวิจัยด้านนี้มีเพียง 9 เรื่อง และเป็นการเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการฟังและ

พูด เปรียบเทียบกับวิธีการสอนตามปกติ จากการสังเคราะห์งานวิจัย 6 เรื่อง พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมากที่สุด 2.01 เป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.78 วิธีการสอนแบบใช้สื่อมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลรองลงมาคือ 0.47 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 68.08 แต่มีงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง วิธีการสอนแบบประสม มีงานวิจัยเพียงหนึ่งเรื่องเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 2.68 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ 99.68 ส่วนรูปแบบการเรียนการสอน ไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการฟังและพูด

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เป็นการวิจัยเปรียบเทียบกับวิธีการสอนตามปกติเช่นกัน โดยมีวิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนเป็นตัวแปรต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรตาม

2.4.1 วิธีการเรียน พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล 1.83 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 96.64 สูงกว่าวิธีการเรียนจากเพื่อน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.08 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 85.99

2.4.2 วิธีการสอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม 1.63 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 94.84 วิธีการสอนแบบใช้สื่อมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.31 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 90.49 วิธีการสอนแบบประสมมีงานวิจัยเพียงเรื่องเดียว มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.94 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 82.64

2.4.3 รูปแบบการเรียนการสอน มีงานวิจัยด้านนี้ 4 เรื่อง รายงานผลค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.88 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 81.06

2.5 การสังเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียน วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ระหว่างชั้นประถมศึกษาาระยะปลาย ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

2.5.1 ทักษะการอ่าน พบว่าสำหรับชั้นประถมศึกษาาระยะต้น วิธีการเรียนด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 3.02$) รองลงมาคือ วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.82$) อันดับสามคือ วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ($d = 0.98$) และอันดับสี่ คือ วิธีการสอนแบบประสม ($d = 0.77$) ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาาระยะปลาย พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด ($d = 1.67$) รองลงมาตามลำดับคือ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ($d = 1.08$) วิธีการเรียนจากเพื่อน ($d = 1.06$) และรูปแบบการเรียนการสอน ($d = 0.75$)

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างวิธีการเรียนด้วยตนเอง และวิธีการเรียนจากเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะต้นและชั้นประถมศึกษาาระยะปลาย ไม่พบความแตกต่าง วิธี

สอน 3 แบบ และรูปแบบการเรียนการสอนไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะทดสอบค่า t ได้

2.5.2 ทักษะการฟังและพูด ปรากฏว่า มีเฉพาะวิธีการเรียนด้วยตนเองเท่านั้น ที่มีจำนวนงานวิจัยเพียงพอที่จะเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะต้นและชั้นประถมศึกษาาระยะปลาย ซึ่งผลการเปรียบเทียบไม่พบความแตกต่าง

2.6 งานวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการเรียน วิธีการสอน รูปแบบการเรียนการสอน เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะต้นและชั้นประถมศึกษาาระยะปลาย พบว่า มีความแตกต่างเพียงวิธีเดียว คือ วิธีการสอนแบบใช้สื่อ ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของวิธีการสอนแบบใช้สื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะต้นเท่ากับ 0.75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะปลายเท่ากับ 1.55 และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาาระยะต้น จากการสอนแบบใช้สื่อ

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

จากงานวิจัยสำรวจจำนวน 26 เรื่อง แบ่งเป็นประเภทตามเนื้อหาที่ศึกษาได้ 6 กลุ่มสรุปผลการสังเคราะห์ได้ดังนี้

3.1 กลุ่มหลักสูตรและการสอน ครูมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนของโรงเรียนก็มีการเตรียมอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ความร่วมมือกับผู้ปกครองอยู่ในระดับมากและปานกลาง แต่การนำหลักสูตรไปใช้ยังมีปัญหาในทุกขั้นตอน เช่น ในขั้นของการสอน ปัญหาการได้รับหนังสือแบบเรียนล่าช้า ปัญหาครูขาดความรู้ในการสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอน ปัญหาไม่รู้จักวิธีการสอนที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่ (2533) เพราะการอบรมเพื่อฝึกวิธีการสอนใหม่ๆ ยังได้รับไม่เพียงพอ ขึ้นของการวัดและประเมินผลครูทำได้ระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีปัญหาความเข้าใจที่ไม่ชัดเจน ระหว่างการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน และการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน ครูต้องการอบรมเรื่องสร้างเครื่องมือและประเมินผลให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยขึ้นของผลผลิต นักเรียนยังมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดเพียงระดับปานกลางเท่านั้น สิ่งที่ยังไม่น่าพอใจคือ ความสามารถในการคิดและทักษะการใช้ภาษาแก้ปัญหา ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย 65-75 เปอร์เซนต์

ส่วนของการสอนโดยภาพรวมครูส่วนมากทำการสอนครบขั้นตอนที่ควรจะทำ ตั้งแต่การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลการสอน วิธีการสอนที่รายงานว่า ครูใช้น้อย หรือไม่ได้ใช้เลยคือ การใช้คำถามส่งเสริมการคิด วิธีฝึกให้นักเรียนคิด และกล้าแสดงความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก และสุนทรียภาพของตน กิจกรรมที่

ใช้น้อย เช่น การอภิปราย การโต้เถียง การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การแนะนำหนังสือปากเปล่า ซึ่งเป็นเหตุให้เมื่อประเมินความสามารถของนักเรียนในลักษณะผลผลิตนักเรียนจึงต้องในเรื่องความคิดและการแก้ปัญหา

3.2 รูปแบบการสอน ผลการสังเคราะห์สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใช้ได้ผลดี ทำให้นักเรียนดีขึ้น ทักษะภาษาดี ครูมีความเข้าใจนำไปใช้ได้ เพราะขั้นตอนไม่ซับซ้อน ผู้ปกครองเห็นด้วยและสนับสนุน ผู้บริหารก็เห็นว่ามีประโยชน์ และสนับสนุนส่งเสริมครู แต่ก็มีรายงานปัญหาที่ปรากฏทั้ง 5 ขั้นตอนของการสอน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป ขั้นที่หนึ่งเด็กส่วนหนึ่งจำเรื่องได้ เด็กอีกส่วนหนึ่งจำไม่ได้ ขั้นที่สอง นักเรียนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ขั้นที่สามและสี่ นักเรียนน้อยคนที่สามารถบอกข้อความให้ครูเขียนได้ ขั้นที่ห้า ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อหรือคิดกิจกรรมอื่นๆ เสริมทักษะภาษา

3.3 วิธีสอนอ่าน การฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ความหมายของคำใหม่จากประโยคที่ประกอบด้วยคำที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อนแล้ว ทำให้นักเรียนเรียนรู้คำใหม่ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การสอนอ่านที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ วิธีแก้ไขและการให้กำลังใจ เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น

กลวิธีการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันตามความเข้าใจในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน นักเรียนที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงและต่ำ ใช้กลวิธีการอ่านต่างกันถึง 11 วิธี นักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านต่างกันใช้กลวิธีต่างกันถึง 9 วิธี

3.4 วิธีสอนเขียน มีการสร้างหนังสือชุดการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขหนังสือฉบับร่าง เพื่อนำไปฝึกนักเรียนให้เขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ในการสอนเขียนร้อยกรอง ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีฝึกให้นักเรียนเขียนคำคล้องจองและคำสัมผัส โดยมีตัวอย่างบทร้อยกรองและแผนผังบทร้อยกรองประเภทต่างๆเป็นสื่อการเรียนการสอน มีการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนคำสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาถิ่นที่ต่างกัน ผลการทดสอบ พบว่า นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นที่ต่างกันสามารถเขียนสะกดคำได้ดี ระดับคะแนน 76.30 เปอร์เซนต์ แต่นักเรียนที่พูดภาษาโคราชเขียนได้ดีกว่านักเรียนที่พูดภาษาอีสาน

เนื่องจากภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน นักเรียนที่พูดหรือใช้ภาษาถิ่นอาจมีปัญหาการเข้าใจหนังสือแบบเรียน จึงมีการศึกษาเกี่ยวกับคำยากและคำง่ายในแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการสอนที่เริ่มจากง่ายไปหายาก

3.5 พฤติกรรมการสอนของครู โดยภาพรวมครูส่วนใหญ่สอนตามขั้นตอนของการสอนภาษาไทย ใช้สื่อคล้ายๆกัน กิจกรรมในชั้นเรียนก็ใกล้เคียงกัน วิธีการวัดและการประเมินผลก็

คล้ายคลึงกันไม่สามารถแยกได้ชัดเจนว่า ครูที่ทำการสอนจนได้เป็นครูดีเด่น หรือครูที่สอนแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวิธีการสอนต่างไปจากครูทั่วไปอย่างไร

อภิปรายผล

1. ผลการสังเคราะห์พบว่า วิธีการเรียนด้วยตนเองมีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการเรียนทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะฟัง - พูด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการเรียนด้วยตนเอง คือ การเรียนจากสื่อที่ผู้วิจัยหรือครูสร้างขึ้น เช่น ชุดการฝึก หน่วยการเรียนรู้ แบบเรียน โปรแกรม หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือเสริมประสบการณ์ สื่อเหล่านี้ให้สภาพการณ์ที่เอื้อการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยาการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้เรียนกระทำด้วยตนเอง 2) เรียนเนื้อหาที่อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนจึงทำให้มีความหมาย 3) เรียนไปตามลำดับจากง่ายไปยาก ทำให้มั่นใจและมีกำลังใจที่จะพยายามต่อไป 4) มีการทดสอบทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ กรณีที่ทำถูกก็เป็นการเสริมแรงเป็นรางวัลที่ทำให้ผู้เรียนภูมิใจ กรณีที่ทำผิดผู้เรียนก็รู้ข้อบกพร่องทันที ทำให้แก้ไขได้ในเวลารวดเร็ว 5) เป็นการเรียนที่ผู้เรียนแข่งกับตัวเอง ไม่ต้องแข่งกับผู้อื่นทำให้ไม่เครียดเรียนได้อย่างมีความสุขในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพก็มีส่วนวิจัยขึ้นหนึ่งซึ่งทดลองสอนอ่าน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับ บอกวิธีแก้ไข และให้กำลังใจ เป็นวิธีที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ใช้ในการสร้างสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้วิธีการเรียนด้วยตนเอง จึงแสดงค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุด

แม้ว่าการสังเคราะห์จะไม่มีวิธีการเรียนการสอนและรูปแบบการเรียนการสอน ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวความคิดของการสอนภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สามารถเรียนด้วยตนเองได้ต่อไป เป็นความคิดใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักและยอมรับกันว่าทำได้โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งดูประหนึ่งว่า เป็นการเรียนรู้ความรู้ที่ถูกกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องแสวงหาค้นหาความรู้ใหม่อะไรมาเพิ่มเติม ครูยังอยู่ในขั้นของการพยายามทำให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเสียก่อน ยังไม่อาจก้าวล้ำไปมากกว่านี้ เพราะยังมีปัญหาลำคัญอีกมาก เช่น ไม่รู้วิธีการสอนที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัญหาความไม่ชัดเจนระหว่างการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนกับการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน ปัญหาการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย การสอนจึงยังมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ของเนื้อหาสาระที่ครูสอน กระนั้นก็ตาม หากจะมุ่งหมายในอนาคตที่จะสร้างวิธีการเรียนรู้ที่ยั่งยืนให้แก่เด็กไทย แนวทางที่ทำได้ ความจริงก็ทำกันไปบ้างแล้วคือ วิธีการเรียนด้วยตนเอง โดยอาจพัฒนาให้มีการฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ จนเกิดเป็นทักษะที่จะเรียนได้ด้วยตนเองต่อไป

2. วิธีการเรียนจากเพื่อน เป็นอีกวิธีการเรียนที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงเป็นอันดับที่ 2 สำหรับเด็กประถมศึกษาาระยะต้น และอันดับที่ 3 สำหรับเด็กประถมศึกษาาระยะปลายในการเรียนทักษะอ่าน ส่วนทักษะอื่น ๆ ไม่มีงานวิจัยสิ่งที่น่าสนใจคือ เมื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการเรียนจากเพื่อนของเด็กประถมศึกษาาระยะต้นมีค่าขนาดอิทธิพลเปลี่ยนเป็นอันดับที่ 3 จาก 2 ตอนเป็นชั้นประถมศึกษาาระยะต้น ส่วนชั้นประถมศึกษาาระยะปลายนั้น เปลี่ยนจากอันดับ 3 เป็นอันดับ 6 ต่ำสุดในบรรดาตัวแปรต้นที่เป็นวิธีการเรียน

แม้ว่าวิธีการเรียน วิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไปไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่การเปลี่ยนอันดับของค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการเรียนจากเพื่อนเป็นประเด็นที่ควรใส่ใจ เพราะตามหลักพัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษาาระยะปลาย แซนเดน (Zanden 1993) กล่าวว่า เป็นระยะของพัฒนาการทางสังคมที่มีความหมายลึกซึ้งกว่าตอนเป็นเด็กประถมศึกษาาระยะต้น เด็กเลิกคบเพื่อนตามสภาพแวดล้อม เช่น เป็นเพื่อนบ้านกัน พ่อแม่รู้จักกัน เป็นญาติกัน นั่งเรียนใกล้กัน แต่เด็กประถมศึกษาาระยะปลายคบเพื่อน ด้วยการ “เลือก” ของตนเองเพราะถูกใจ ถูกนิสัยกัน มีความพอใจ และผูกพันด้านอารมณ์ เป็นระยะของการเริ่มสร้างมิตรภาพที่มีความหมาย และยาวนาน

ดังนั้น พัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยประถมศึกษาาระยะปลายจึงมีความสำคัญต่อไปในอนาคตผู้ใหญ่ควรช่วยดูแลจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กพัฒนา โดยเฉพาะการสร้างมิตรภาพไปในทางที่สร้างสรรค์ เป็นไปได้หรือไม่ที่วิธีการเรียนจากเพื่อนเปลี่ยนอันดับความสำคัญไปมาก เพราะเด็กแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งการแข่งขันที่สูงเกินไปย่อมไม่มีผลดีต่อการสร้างมิตรภาพและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูอาจต้องพิจารณาบรรยากาศในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนโดยเฉพาะการเล่น เกม การประกวด การแข่งขันอื่นๆ ให้กตีกาการแข่งขันนั้นไม่มุ่งหวังการเอาชนะอย่างเดียว อาจเปลี่ยนเป็นการใช้กิจกรรมที่ต้องช่วยกันเรียน ช่วยกันทำ รางวัลตกอยู่กับกลุ่มที่สามารถพัฒนาขึ้นได้มากที่สุด หรือเปลี่ยนมาใช้เกณฑ์บ้าง เช่น ใครหรือกลุ่มใดเรียนได้ตามเกณฑ์ ทุกคนก็ได้รับรางวัล จัดกิจกรรมหลากหลาย ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความสามารถของตน ซึ่งแนวความคิดนี้สอดคล้องกับนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) ที่เน้นการแข่งขันกับตนเองด้วยการพัฒนาผลงานของตนเอง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนต่างๆ แล้ว เพียงแต่ต้องเน้นให้ครู ผู้ปกครองตระหนักถึงพัฒนาการทางสังคมในเรื่องของการคบเพื่อนของเด็กวัยประถมศึกษาาระยะปลาย และช่วยกันปูพื้นฐานที่ดี เพื่อลดปัญหาการคบเพื่อนในอนาคตของเด็กระดับมัธยมศึกษา

3. วิธีการสอนแบบใช้สื่อ นิยามในการสังเคราะห์ครั้งนี้ คือ วิธีการสอนที่บทบาททั้งหมดอยู่ที่สื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนตามหนังสือแบบเรียน การทำแบบฝึกหัดใน

หนังสือแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย ผลการสังเคราะห์พบว่า มีความสำคัญอยู่ในอันดับกลางๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และมีความสำคัญในอันดับต้นๆ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะการสอนตามแบบเรียนและสื่อที่กำหนดหรือแนะนำในหลักสูตร ยังเป็นเรื่องที่ครูและนักเรียนให้ความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นมาตรฐานกลางของชาติ ซึ่งกำหนดเพื่อให้มีเกณฑ์ที่จะควบคุมคุณภาพให้อยู่ในกรอบประมาณนี้ ความจริงถ้าครูสามารถทำได้ตามเกณฑ์ของหลักสูตรนับได้ว่าการสอนนั้นประสบความสำเร็จ การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่า ครูยังมีปัญหาไม่รู้วิธีการสอนที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อความมั่นใจจึงสอนตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ จากงานสำรวจเกี่ยวกับวิธีการสอนของครูพบว่า โดยภาพรวมครูส่วนมากทำการสอนครบขั้นตอนที่ควรจะทำตั้งแต่การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลการสอน วิธีการสอนที่รายงานมา ครูใช้น้อยหรือไม่ได้ใช้เลยคือ การใช้คำถามส่งเสริมการคิด วิธีฝึกให้นักเรียนคิด และกล้าแสดงความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก และสุนทรียภาพของตน กิจกรรมที่ใช้น้อย เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การแนะนำหนังสือปากเปล่า ซึ่งเป็นเหตุให้เมื่อประเมินความสามารถของนักเรียนในลักษณะผลผลิตนักเรียน จึงด้อยในเรื่องความคิดและการใช้ภาษาไทยในการแก้ปัญหา

แม้ว่าวิธีการสอนแบบใช้สื่อ เมื่อใช้ในระดับประถมศึกษาตอนต้นจะแสดงค่าขนาดอิทธิพลน้อยกว่าเมื่อใช้ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย แต่ความแตกต่างกับวิธีการเรียนการสอนอื่นๆ ไม่มากถึงกับมีนัยสำคัญ นั่นคือ วิธีการสอนแบบนี้ในประถมศึกษาตอนต้นก็ใช้ได้ เพียงแต่ครูอาจนำข้อค้นพบนี้ไปพิจารณาและปรับวิธีการสอนแบบใช้สื่อให้น่าสนใจขึ้น หรือใช้ให้น้อยลง เพื่อให้วิธีการสอนแบบกิจกรรมและสื่อประสมเพิ่มมากขึ้นสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น ส่วนเด็กประถมศึกษาตอนปลายวิธีสอนแบบใช้สื่อใช้ได้ผล เพราะนักเรียนมีทักษะการอ่านและเขียนซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยการเรียนรู้แล้ว

4. วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรม ผลการสังเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลอยู่ในอันดับที่ 2 รองจากวิธีการเรียนด้วยตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการสอนแบบใช้กิจกรรม เช่น เล่นบทบาทสมมติ เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ ทำงานกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เป็นผู้กระทำ แสดงออก ทำให้มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการเรียน ในการอภิปรายของผู้วิจัยที่ทดลองการสอนแบบใช้กิจกรรม มักมีข้อเสนอแนะว่า การใช้วิธีการสอนแบบนี้ ครูต้องสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนก่อนว่า มีจุดมุ่งหมายอย่างไร สิ่งสำคัญที่สุด คือ ข้อตกลงในการทำกิจกรรม มิฉะนั้นจะควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ ความวุ่นวายความไม่เป็นระเบียบจะทำให้ลายบรยากาศการเรียนรู้ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์การสอนได้

5. วิธีการสอนแบบประสม หมายถึง วิธีการสอนที่ใช้สื่อและกิจกรรมร่วมกันในการสอน เช่น การเรียนปนเล่น การเล่าเรื่องสวนสัตว์ที่ไปเที่ยวมา การแสดงบทบาทสมมติในการเรียน เรื่อง ครอบครัวของฉัน การเล่านิทานประกอบการเขียนเรียงความ ผลการสังเกตพบว่า มีประสิทธิภาพมากต่อการสอน เขียน ฟัง - พูด สำหรับนักเรียนประถมศึกษาาระยะต้น ที่เป็นเช่นนี้ เป็นเพราะนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีโอกาสเห็นตัวอย่างจากสื่อทำให้มีข้อมูลที่เป็นจริงผนวกกับตัวอย่างที่ดี การเขียนหรือการพูดจึงง่ายขึ้น

6. รูปแบบการเรียนการสอน งานวิจัยส่วนใหญ่จะนำมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาระยะปลาย เช่น ทดลองการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนแบบซินเนติกส์ การสอนแบบบูรเนอร์ แม้ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลจะอยู่อันดับท้ายๆ แต่การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏว่าผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างไปจากวิธีการเรียนการสอนแบบอื่นๆ นั้นแสดงว่า รูปแบบ การเรียนการสอนนำมาใช้ได้สำหรับการสอนภาษาไทย โดยครูแก้ปัญหาแต่ละรูปแบบให้ เหมาะสมกับนักเรียนของตน ผลการสังเกตชี้แจงคุณภาพสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษาใช้ได้ผลดี ทำให้นักเรียนเรียนดีขึ้น ทักษะภาษาดี ให้ความสนใจ นำไปใช้ได้ เพราะขั้นตอนไม่ซับซ้อน ผู้ปกครองเห็นด้วยและสนับสนุน ผู้บริหารก็เห็นว่ามีประโยชน์ และ สนับสนุนส่งเสริมครู แต่ก็มีรายงานปัญหาที่ปรากฏทั้ง 5 ขั้นตอนของการสอน เพื่อเป็นแนวทางการ พัฒนาต่อไป ขั้นที่หนึ่ง นักเรียนส่วนหนึ่งเข้าใจและจำเรื่องได้ นักเรียนอีกส่วนหนึ่งทำไม่ได้ ขั้นที่สอง นักเรียนมักไม่กล้าแสดงออก ขั้นที่สามและสี่ นักเรียนน้อยคนที่สามารถบอก ข้อความให้ครูเขียนได้ ขั้นที่ห้า ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อหรือคิดกิจกรรมอื่นๆ เสริมทักษะภาษา

7. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีเพียงงานวิจัยสำรวจเรื่องเดียวที่ศึกษากลวิธีอ่าน เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านสูง ต่ำต่างกัน และมีนิสัยรักการอ่านต่าง กัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเหล่านี้ใช้กลวิธีการอ่านต่างกัน อาจสรุปได้เพียงว่า นักเรียน อาจมีกลวิธีการเรียนแตกต่างกันแต่ละบุคคล และน่าจะมีวิธีการเรียนแบบที่มีประสิทธิภาพต่อ ผลการเรียน ถึงจะมีความแตกต่างแต่ละบุคคลแต่วิธีการเรียนน่าจะมีกลวิธีที่จัดเป็นรูปแบบ จำนวนไม่มากนัก เป็นรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะ การค้นหาความรู้ส่วนนี้ยังคงรอคำตอบจาก การวิจัย

ส่วนวิธีการเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของนักเรียน แม้จะไม่มีงานวิจัยที่ติดตาม ประเมินความสามารถในการหาความรู้ต่อไปได้ด้วยตนเอง แต่ผลการสังเกตที่พบว่า วิธี การเรียนด้วยตนเอง เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะมีน้ำหนักให้ พิจารณาได้ว่า ถ้าผลสัมฤทธิ์นั้นไม่ใช่ผลของการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ถูกต้องหรือคาดหวัง แต่ เป็นการคาดหวังให้สร้างทักษะการหาความรู้ จากกระบวนการหาความรู้ที่ถูกฝึกมาซ้ำๆ จน

กลายเป็นทักษะติดตัว วิธีเรียนด้วยตนเองน่าจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืน แม้จะเป็นวิธีเรียนด้วยตนเอง แต่ก็ไม่สามารถหลุดไปจากวิธีการสอนของครูโดยสิ้นเชิง วิธีการเรียนย่อมต้องเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนเสมอ

8. พฤติกรรมการสอนของครู ผลสังเกตเวทีเชิงคุณภาพงานวิจัย 3 เรื่อง พบว่า โดยภาพรวมครูส่วนใหญ่สอนตามขั้นตอนของการสอนภาษาไทย ใช้สื่อคล้ายๆกัน กิจกรรมในชั้นเรียนก็ใกล้เคียงกัน วิธีการวัดและการประเมินผลก็คล้ายคลึงกัน ไม่สามารถแยกได้ชัดเจนว่าครูที่ทำการสอนจนได้เป็นครูดีเด่น หรือครูที่สอนแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวิธีสอนต่างไปจากครูทั่วไปอย่างไร และยังพบว่า คุณสมบัติส่วนตัวมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน of ครู เช่น การมีครอบครัวอบอุ่น มีฐานะเศรษฐกิจดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน การทำงานสม่ำเสมอและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางบวกกับนักเรียน

งานวิจัย 3 เรื่องน้อยเกินไป ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่สรุปได้อย่างมั่นใจว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่ดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้น แตกต่างจากพฤติกรรมการสอนของครูทั่วไปอย่างไร ข้อสรุปจากงานวิจัย 3 เรื่องนี้ คงสรุปได้ว่า ดูเหมือนความแตกต่างจะอยู่ที่ความสม่ำเสมอของการปฏิบัติ เช่น ครูดีเด่นเตรียมการสอนทุกครั้ง สร้างสื่อเอง ครูทั่วไปทำอยู่ในระดับมากเท่านั้นประมาณ 78.13 เปอร์เซนต์ (สำยา 2534)

อาจเป็นไปได้ว่า วิธีการศึกษาที่ใช้วิธีให้ครูตอบแบบสอบถามเอง คือ ประเมินตนเอง ไม่แหลมคมและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแยกความแตกต่างระหว่างครูสอนดีกับครูสอนทั่วๆไปได้ ผู้วิจัยคงต้องลองใช้วิธีอื่นๆในการศึกษา เพื่อหาความรู้ในส่วนนี้

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2537) ศึกษาครูดีเด่น จำนวน 399 คน พบว่ารูปแบบการสอนที่ครูดีเด่นใช้คือ การสอนตามคู่มือครู การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สอนแบบประสมประสาน สอนแบบเรียนแปลเล่น และแบบบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ในชั้นสอนก็เน้นการฝึกทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน การทำแบบฝึกหัด ทำการบ้าน และจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ไม่มีรายงานเกี่ยวกับการฝึกทักษะกระบวนการหาความรู้

เมื่อการวิจัยระดับประเทศของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่พบว่า ครูดีเด่นมีการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง คงจะสรุปได้ไม่ผิดไปจากความจริงว่าครูยังใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมความคิด การมีวิจรณ์ญาณ การแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม และการแสดงความรู้สึกและสุนทรียภาพน้อย

ถ้าจะมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน พฤติกรรมการสอนของครูควรต้องเปลี่ยนไปเป็นบทบาทของผู้ส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ โดยจัดสภาพการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองมากขึ้น ให้สภาพการณ์ที่แก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย หรือ

สภาพการณ์ที่นักเรียนจำเป็นต้องไปสืบเสาะค้นหาความรู้ข้อมูลใหม่มาใช้แก้ปัญหา จัดสภาพ
การณ์ที่ฝึกการใช้ภาษาลักษณะต่างๆ กัน จัดสภาพการณ์ที่ฝึกกระบวนการค้นหาความรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการ การเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย

คือแสวงหาองค์ความรู้ให้เป็นที่ยุติและยอมรับกันว่า ทักษะกระบวนการหาความรู้ทาง
ภาษามีขั้นตอนเป็นอย่างไร เช่นวิชาวิทยาศาสตร์มีกระบวนการหาความรู้ที่ชัดเจน วิชาภาษา
ไทยยังไม่ปรากฏกระบวนการหาความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ จากนั้นจึงนำมาสอนและฝึกให้
นักเรียนทำกระบวนการนั้นจนเป็นทักษะติดตัว

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยที่ผ่านมาแล้ว (โสภณ
ไปอินทร์ 2532, จิตติมา อ่างโนนภูษิต บุญทองเถิง 2536, กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
2538, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538, ประภาพรพรณ เล็งวงศ์
และคณะ 2538) และการสังเคราะห์ครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกันว่า วิธีการเรียนด้วย
ตนเองมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผลการเรียน ควรเป็นจุดเริ่มต้นของวิธีการเรียนการสอนที่ส่งผล
ต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย และเป็นโอกาสปฏิรูปการศึกษาที่มีแนวทางส่งเสริมให้
นักเรียนประถมศึกษาสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจท์ยืนยันแล้วว่า
เด็กมีความสามารถทำได้ตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. งานวิจัยที่ยังมีน้อยสมควรสนับสนุนให้ศึกษาวิจัย คือ

- 1.1 การฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.2 ผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ
- 1.3 ความคงทนของการเรียนรู้
- 1.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2. ปรับปรุงวิธีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็น
ประโยชน์นำไปใช้ได้

3. ทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียน เช่น

- 3.1 ลักษณะความสัมพันธ์ และรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับ
นักเรียน

3.2 บุคลิกภาพของครูกับวิธีการปกครองชั้นเรียน

3.3 สภาพการคบหาและมิตรภาพของนักเรียน

4. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ระหว่างการเรียนการสอนภาษาไทยว่า มีผลอย่างไรต่อการรู้จักตนเองของนักเรียน

5. ทดลองวิจัยวิธีการเรียนการสอนภาษาไทยที่ฝึกความอดทนต่อความเห็นที่แตกต่างกันในหมู่นักเรียน

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เกือบทั้งหมดเป็นการเรียนการสอนภาษาไทย ที่มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถโดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่มีวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) เช่น การรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง การรู้จักควบคุมความรู้สึกให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม การเข้าใจและรับความแตกต่างด้านความเห็น ความรู้สึกของผู้อื่น และมีทักษะที่จะปรองดองความแตกต่างให้เป็นข้อยุติที่ยอมรับได้โดยสันติ เนื้อหาภาษาเป็นสื่อที่จะฝึกและสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจเริ่มด้วยการสอนเรื่องของสติสัมปชัญญะตามแนวพุทธศาสนาให้เป็นรูปธรรมและจนสร้างทักษะ (พิสัย) ที่สามารถใช้สติและสัมปชัญญะควบคุมพฤติกรรมของตน ถ้าการเรียนการสอนสร้างสิ่งนี้ให้กับเด็กไทยได้ สังคมประเทศไทยจะมีสันติสุขมากขึ้น

- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2538) การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540) การศึกษาดัชนีภาพของเด็กไทยระยะที่ 1 (2540). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2537) การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). เอกสารประกอบการประชุม หมายเลข 2 การประชุมเรื่อง เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัย วันที่ 7-11 กันยายน 2541 โครงการการศึกษาวิธีการเรียนและวิธีการสอนที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย. (อัคราณา)
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). เอกสารหมายเลข 2 ในการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสังเคราะห์และเขียนรายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัยโครงการ การศึกษาวิธีการเรียนและวิธีการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของเด็กไทย. (อัคราณา)
- กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). รายงานการวิจัยเล่มที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2536). กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- คณะศึกษา "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์". (2540). ความฝันของแผ่นดิน. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน).
- ประภาพรรณ เสี่ยงวงศ์ และคณะ. (2538). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2536 ของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่มีการดำเนินการวิจัยในเขตการศึกษา 1. (อัคราณา).
- ภูษิต บุญทองเถิง.(2532). "การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ศึกษาในระดับประถมศึกษา" ปริญาญศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศิริยุภา พูลสุวรรณ. (2530). "การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการสอนโดยการวิเคราะห์
อภิमान." วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ ปิรินันท์. (2532). "การสังเคราะห์ที่เกี่ยวกับการสอนกลุ่มทักษะในระดับประถมศึกษา
ศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2538). ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่
เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - 2536.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- อุทุมพร จามรมาน. (2527). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Ausubel, David D. (1969). **School Learning**. New York : Holt, Rienhart and
Winston.
- Biggs, John B., and Moore Phillip J. (3rd ed.) (1993). **The Process of learning**. New
York : Prentice Hall.
- Christie, Francis. (1989). **Language Education**. (2nd ed.) Oxford : Oxford Univer-
sity Press.
- Glass, G.V., McGraw and M.L. Smith. (1981). **Meta - Analysis in social Research**.
New York : California Fage Publication.
- Lefrancois, Guy R. (1996). **Life Span**. (5th ed.) Belmont, California : Wadsworth
Publishing Co.
- Savitri Suwansathit. (1997). **Women and Gender - Related Considerations in
Education innovation For Sustainable Development**. Unesco : Ble
Principle Regional Office for Asia and the Pacific.
- Unesco. (1998). **Educating for a Sustainable Future**. Paris : Transdisciplinary
Project 75352.
- Zaden, James W. Vander. (1993). **Human Development**. (5th ed.) New York :
Mcgraw - Hill.

ภาคผนวก ก

รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

- กรรณิกา ปิ่นทอง. 2537. “การเปรียบเทียบผลของการให้ข้อมูลย้อนกลับและบอกวิธีแก้ไขกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ บอกวิธีการแก้ไขและให้กำลังใจที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 4 (เพาะชำ) จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรรณิการ์ สุกรเวทย์ศิริ. 2533. “การสร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำยากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระจาย คงสง. 2538. “สภาพปัญหาข้อบกพร่องและวิธีการที่ใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- กอบเดช อัสสะกะละ. 2537. “การเรียนรู้ความหมายของคำ : ผลของประเภทเนื้อหาของประโยค แวดล้อมและความสามารถในการอ่าน” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กันยา ชุนสูงเนิน. 2540. “การสอนอ่านภาษาไทย เพื่อจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีกลุ่มเพื่อนสอนเพื่อน” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิ่งดาว พุทธพันธ์. 2534. “กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนแต่งสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษรา ภักธเดชไพศาล. 2537. “กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียน คำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แก้วตา ยศอิ. 2536. “สภาพและปัญหาการสอนภาษาไทยโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขจรวรรณ สุกา. 2538. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจ การอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยออดกับการสอนอ่านตามคู่มือการสอนภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ขจิตพรพรรณ ประดิษฐพงษ์. 2535. "การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมชินเนคติกส์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิษฐา โคตรเศรษฐี. 2538. "การสร้างแบบฝึก ภาษาไทยเรื่อง สุภาษิตไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขวัญเรือน โพธิ์วิเชียร. 2538. "ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คอตีบะวะ สอเฮาะ. 2537. "ผลของกลวิธีอ่านที่มีต่อความเข้าใจเรื่องของนักเรียนมุสลิม ที่มีระดับความสามารถในการอ่านเข้าใจเรื่องต่างๆ" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- เครือวัลย์ ขรสุวรรณ. "การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จบ นิยะมะ. 2541. "ชุดการสอนเพื่อฝึกทักษะพื้นฐานในการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรรยา ศรีพันระบุตร. 2533. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้และไม่ใช้ชุดฝึกการเขียน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรรยา บุญมีประเสริฐ. 2537. "ผลการสอนแบบซีแนะ ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์เพ็ญ แว่นเตี๋ยรอง. 2538. "การสร้างชุดฝึกการเขียนเรียงความกลุ่มทักษะภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์ทิพย์ อุดม. 2538. "ผลของการใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุณี สุนทรโรจน์. 2541. "การสอนซ่อมเสริมคำยากวิชาภาษาไทยโดยการใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จารุวรรณ บุญสิทธิ์. 2533. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการสอนกับการ สอนตามปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ พิมพ์นิลย์. 2540. “เปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำด้วย ร อ ว วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เกมในการฝึกทักษะกับ การฝึกทักษะตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำนง ไปธาเกียง. 2538. “การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากเพื่อการสอนซ่อมเสริมสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำรัส ไชยมูล. 2537. “ผลที่เกิดจากการใช้เทคนิคสะสมความรู้ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน และความคิดเห็นด้านการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินตนา ชูเชิด. 2537. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยากภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้เกมกับการใช้แบบฝึก.” วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรพรรณ ถานสีนาม. 2539. “การสร้างแผนการสอนการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลการเรียนภาษาไทยต่ำ” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬิพร สันทา. 2537. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้นิทานประกอบภาพการ์ตูนกับการสอนตามปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬารัตน์ วงศศรีนาค. 2537. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนคำสะกดยากโดยใช้แบบฝึกเสริม ทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ใจทิพย์ อึ้งตระกูล. 2537. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยแบบเรียนภาพการ์ตูน กับการสอนปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉัตรเจลา ดรีน้อยแดง. 2539. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนตามธรรมชาติการสอนอ่าน กับการสอนปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชาญณรงค์ ผลประเสริฐ. 2535. "การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เจตคติต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินเนคติกส์กับแผนการสอนตามคู่มือครู." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุลีกร ทองด้วง. 2537. "อิทธิพลของกลวิธีจินตภาพที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีช่วงความจำต่างกัน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐพร สุจริตธรรม. 2540. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง พื้นบ้านพื้นเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐภูมิ ทิลาโชติ. 2537. "การประเมินโครงการการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงคิด วงศ์ภักดิ์. 2539. "การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน สิงหาข. 2538. "การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนันทาราม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดือนใจ ไทยแท้. 2538. "ปัญหาการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงยศ เทพสิงห์. 2537. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฟังภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงคราม จังหวัดสมุทรปราการ ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการฟังตามคู่มือครู." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทฤษฎี วีระวัฒพันธุ์. 2536. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง "ตัวละครมาตราแม่กลด" ด้วยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับวิธีการสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ทับทิม พรหมวิหารสัจจา. 2533. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้โน้ตเป็นบทเรียน กับการสอนตามปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพย์สุดา จงกล. 2541. "การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำยากวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพวรรณ หอมพูล. 2537. "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะระหว่างกลุ่มที่ใช้การสอนตามคู่มือครูกับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ นามแก้ว. 2535. "การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ เป็นตัวสะกดสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพาภรณ์ กาพะสิน. 2539. "การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทูน ภาษิธรรม. 2539. "การศึกษาการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทยดีเด่นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงค์รัตน์ เทียงตรง. 2538. "การเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่าน วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.
- นงลักษณ์ เฉลียว. 2537. "ผลของการใช้แผนภูมิโน้ตที่มีต่อความสามารถในการอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพคุณ บุญมาพิลา. 2540. "การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะทางภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการเล่นของเด็กไทย กับการฝึกตามคู่มือครูกระทรวงศึกษาธิการ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นริศรา คงทอง. 2539. "การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังวิชาภาษาไทยโดยใช้แถบบันทึกเสียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- น้อมจิตร คงสวัสดิ์. 2539. "การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- น้อมจิตร เพชรวิเศษ. 2541. "การพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องมาจากฟากฟ้า." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิคม ศิลาสูงเนิน. 2538. "การสอนภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะทางภาษา เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตยา เดชเล. 2540. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านเพื่อจับใจความและความคงทนในการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน และการสอนแบบปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา อยู่เครือ. 2535. "การศึกษาอิทธิพลของอัตราเร็วในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิธิพงษ์ ซอตันเหียะ. 2537. "ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป.2 ที่พูดภาษาถิ่นโคราชและภาษาถิ่นอีสานในชีวิตรประจำวัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาลักษณ์ ยอดยิ่ง. 2539. "แบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องจันทน์รักต้นไม้" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนาวรัตน์ ชื่นมณี. 2540. "การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย การสะกดคำยาก เรื่อง เบ็ดหลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนาวรัตน์ ศรีภักสี. 2538. "ปัญหาการสอนภาษาไทยของครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เบญจมาศ กรีนแสง. 2535. "การศึกษาการเรียนการสอนเขียนร้อยกรองภาษาไทยในโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ ไชยณรงค์. 2537 "ผลของการนำเรื่องและตัวชี้หน้าที่มีความเข้าใจในการอ่าน."
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประพันธ์ เจื้ออูมา. 2537. "ผลของการจัดสิ่งช่วยเสริมความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่องและผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน เรื่องภาษาไทยของนักเรียน
ที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่ง." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- ประภาพร เพ็งสีแสง. 2540. "การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มี
รูปแบบทักษะสัมพันธ์และการบูรณาการเนื้อหาวิชา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาพรรณ เล็งวงศ์ และคณะ. 2538. "การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย
ระดับประถมศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2536 ของสถาบันการศึกษาและ
หน่วยงานที่มีการดำเนินการวิจัยในเขตการศึกษา 1." สปจ.เขตการศึกษา 1.
- ประยงค์ งามจิตร. 2533. "การสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้อักษร ว ล ว ควบกล้ำ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสิทธิ์ เดชครอง. 2539. "การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องตัวสะกดมาตรา
แม่กน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราณี คงพิกุล. 2541. "ผลของการใช้โปรแกรมความคิดแบบสร้างสรรค์ที่มีต่อการพัฒนาความ
คิดสร้างสรรค์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลวัด
สระแก้ว." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญา บัววิจนา. 2536. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนจดหมาย กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนจดหมายโดย
ใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือการสอนภาษาไทย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ผกาวดี ปัญญาวรรณศิริ. 2540. "การสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร อ และ พยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พงษ์ศักดิ์ ชื่นมณี. 2538. "ปัญหาการจัดทำแผนการสอนกลุ่มภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนัส สุขหนองบึง. 2538. "ผลการใช้เกมสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่อ่านหนังสือไม่ออก." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรทิพย์ สิมโน. 2536. "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนอ่านตามวิธีสอนในคู่มือครู." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พลอยศิริ มากมณี. 2538. "ผลของการฝึกออกเสียงโดยใช้สัทศาสตร์ ที่มีผลต่อการออกเสียงและการเขียนสกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์.
- พิกุล ภูมิแสน. 2533. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพื่อจับใจความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและวิธีสอนแบบปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิกุล เลี้ยวสิริพงศ์. 2533. "การสร้างชุดการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาไทยสำหรับเด็ก ปัญญาอ่อนระดับพอเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิพัฒน์ เองศิลปี. 2534. "การใช้แบบฝึกเสริมสมรรถภาพการอ่านเร็วกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์พา วิทโยพารโกวิท. 2539. "การเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผลสมสถานการณ์อธิบายโดยตรง." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิมล วิเศษสังข์. 2537. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สมรรถภาพการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ และการสอนปกติ." หน่วยงานนิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.
- พุลผล ชาญวิรัตน์. 2540. "การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพชรปาดิ อินทรพาณิชย์. 2533. "เปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้และไม่ใช้โน้ตภาพพื้นบ้านอีสานประกอบการฟัง." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพจิตร วรวัท. 2539. "การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกรมตำรวจ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพเราะ วุฒิเจริญกุล. 2540. "การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาวิไล ธาตุไพบูลย์. 2538. "บรรยากาศในชั้นเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง : ศึกษาเฉพาะกรณีในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภูมิศรี จันทร์ดา. 2538. "แบบฝึกเสริมทักษะ กิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพเรื่องฟักทองของนิค ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนทิชา ภักดีณรงค์. 2540. "การศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- มยุรี เหมือนพันธ์. 2535. "การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่อง ตัวสะกดมาตราแม่ กด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มะลิ อาจวิชัย. 2540. "การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนตัวสะกดคำไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด แม่กน แม่กต และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานพ นวลสนิท. 2538. "การวางแผนระบบการสอนวิชาภาษาไทย ของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาลี นรสิงห์. 2538. "การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือระหว่างกลุ่มที่ใช้กิจกรรมการเขียน และไม่ใช้กิจกรรมการเขียน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุพา บุญทวีสุข. 2536. "ผลของการสอนเสริมด้วย "วิธีพี่สอนน้อง" ที่มีต่อความสามารถในการออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน พลตร. 2540. "การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่มีประสิทธิภาพในการออกเสียงพยัญชนะ ข, ฉ. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาเฉพาะกรณีที่พูดภาษาถิ่นส่วยโรงเรียนบ้านเหล่าหมากคำ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุรชา ชูดวง. 2537. "ผลการใช้ชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รพีพรรณ วันพุธ. 2538. "ความเข้าใจในการอ่านและความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบเอริกา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิวรรณ สวงโท. 2539. "การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบการ์ตูนสี วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องการอ่านจับใจความ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา สันยาย. 2538. "การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รัตนา คุณาธรรม. 2535. "การพัฒนาและการใช้แบบฝึกหัดการคัดลายมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัตนา ลิ้มรัตน์. 2538. "ประเมินหลักสูตรภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร." กรุงเทพมหานคร.
- ละเมียด วิเศษสิงห์. 2538. "ผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมิตรสัมพันธ์วิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลักขณา เจริญกุล. 2540. "การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษาในจังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วนิดา วงศ์สาขา. 2540. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านคำศัพท์ เรื่องหมีใหญ่กับหมาป่า วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและการสอนแบบปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรายา เพชรประดับ. 2538. "การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร." หน่วยศึกษานิเทศก์. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา. 2539. "ผลการทดลองใช้กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเรียงความและย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- วัชรีย์ สุวรรณพันธ์. 2537. "ผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสี จังหวัดลำพูน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรีย์ สมบัติทิพย์. 2539. "การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันไชย ไทยใหม่. 2539. "การใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเชียงราย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิจิตรา ชูระคำ. 2537. "การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทยา สร้อยคำดี. 2537. "การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง "โบราณสถาน" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิราพร เอื้อปัญญา. 2541. "ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิไล พิพัฒน์มงคลพร. 2535. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับการสอนปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วินา แขวงเมฆ. 2538. "ผลของวิธีเสนอให้เรียนที่มีต่อการรู้ความหมายของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีเพศต่างกัน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิระศักดิ์ บัณฑิตลาโพธิ์. 2540. "ความยากง่ายในการเขียนสะกดคำพื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แววดี ปัญญาเรือง. 2538. "การใช้เพลงและเกมเพื่อใช้ฝึกอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรศักดิ์ ศรีตระกูล. 2541. "การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีอัมพร จันทร์ทอง. 2535. "การศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านและนิสัยรักการอ่านต่างกัน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร อินตุน. 2535. "การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพรรณ เขียวชะอุ่ม. 2538. "การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศิริพรรณ คงุฑาไชยันต์. 2535. “ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภดา ลัด สิริประเสริฐ. 2536. “การใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนคำภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชาย กระจายศรี. 2536. “การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมชาย มิ่งมิตร. 2539. “ผลการประเมินจากพอร์ตโฟลิโอที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมปอง อินทร์งาม. 2538. “การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทหรือการองค์คำเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมร ยาสาร. 2537. “ผลของการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ คงแก้ว. 2538. “การเปรียบเทียบผลการเขียนและจดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกการเขียนและจดคำกับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกหัดตามข้อเสนอแนะของกรมวิชาการ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง นิลพันธ์. 2536. “การศึกษาผลการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมาธิ วิเศษชุมพล. 2540. “การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาภาษาไทย เรื่องการพูดชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรวงสุตา ปานสกุล. 2537. “การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมภาษาไทย ระหว่างครูภาษาไทย และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สันติ มุ่งหมาย. 2538. “การพัฒนารูปแบบการสอน(ซึ่งทำเป็นแผนการสอน)เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านในใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สาธิต หนองขี้วัว. 2538. “การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถต่างกัน โดยได้รับการสอนแบบเน้นกระบวนการและแบบวิจารณ์งานเขียน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายพิน สมุทรทัย. 2536. “ผลของการใช้วิธีสอนโครงสร้างระดับยอดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายรุ้ง มีसान. 2533. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนตามรูปแบบเพื่อให้เกิดมโนคติของบรูเนอว์กับการสอนตามปกติ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สายสุนีย์ ธรรมดา. 2538. “ผลของการเรียนตามวิธี เอส ที เอ ดี ที่มีต่อการอ่านในใจ และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายหยุด แก้วสว่าง. 2536. “ผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านในระดับการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6. “การศึกษาผลการสอนภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6.” สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6.

ลำอ่าง กล้าภักดี. 2534. “พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนกลุ่มทักษะ(ภาษาไทย)ชั้นป.6 โรงเรียนในสังกัดสพจ.ฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. 2537. “การประเมินโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สิริรัตน์ ตะวณิ. 2540. "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศัพท์ คำยากในวิชาภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำ(ซึ่งผู้วิจัยสร้างเป็นชุดการสอน)." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุคนธ์ กาสุยะ. 2538. "การพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกการอ่านในใจ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สุจิตรา ศรีนวล. 2534. "การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ กลวิธีการอ่าน-การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา." วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจินดา จันทวรรณ. 2533. "การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกล.
- สุชาดา นาคุณทรง. 2541. "การพัฒนารูปแบบการสอนซึ่งสร้างเป็นชุดการสอน เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุดใจ ศรีจามร. 2539. "ผลสัมฤทธิ์จากการใช้แบบฝึกคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุดารัตน์ คล่องการเขียน. 2535. "ผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรในการสอนภาษาไทยที่มีต่อ พฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทิน สุทธิสมบูรณ์. 2536. "การใช้บทเรียนโปรแกรมในการสอนภาษาไทยเรื่อง "ชนิดของคำ ในภาษาไทย" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนันทา โกธา. 2537. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มทักษะภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียน กลุ่มทักษะภาษาไทย ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุปราณี กัลปนารถ. 2535. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่าง การสอนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอน กับการสอนโดยไม่ใช้บทเพลง ประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนบ้านพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

- สุพรรณิ ททรัพย์เจริญ. 2534. "การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง คำพังเพย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริยา ตอพล. 2541. "การพัฒนาหนังสือเรียนและแบบฝึกเสริมทักษะสำหรับการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวัฒน์ อุ่นทานนท์. 2535. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงและความคงทนใน
การเรียนรู้ สำหรับเด็กเริ่มเรียน ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนปกติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสถียร ณ เชียงใหม่. 2541. "ผลของการใช้ผังมโนภาพที่มีต่อการเขียนเรียงความ ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสนอ ทองจีน. 2533. "ผลของการใช้นิทานและการใช้เกมที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ
นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- เสาวคนธ์ ศรีพุทธธิลก. 2537. "ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการ
อ่านคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสาวคนธ์ สีพญา. 2540. "การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องสำนวนไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวนีย์ ศิริบุญหลง. 2535. "ผลของตำแหน่งของคำถามประกอบการอ่านที่มีต่อความเข้าใจ
เนื้อเรื่องของนักเรียนที่ระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน." วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ไสรยา ประนามอ. 2538. "ผลของการอ่านซ้ำต่างรูปแบบ และช่วงเวลาในการอ่านที่มีต่อความ
เข้าใจในการอ่านของนักเรียนไทยมุสลิม." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- ทศยรัตน์ คงวัฒนะ. 2539. "การพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ." วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อดุลย์ ภูปลื้ม. 2539. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำ และแบบฝึกที่จัดคำละคำ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. 2537. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้ชุดฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็ว." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรดี ทักธิการ. 2538. "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่านและเรียนโดยการเขียนเรื่องจากบทอ่าน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ คงสมบูรณ์. 2536. "การเปรียบเทียบความสามารถและความเข้าใจในการเขียนสะกดคำยากภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้เกมและแบบฝึก." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรรณพ รัตนวิจารณ์. 2538. "การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรถ พลายระหาร. 2536. "ผลของการสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดสองภาษา." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณดี สายเสมา. 2536. "สัมฤทธิ์ผลด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีการทำนาย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อังคณา ชัยมณี. 2540. "การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคการแข่งขัระหว่างกลุ่มด้วยเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา ปรากฤษีอ. 2537. "ความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธีการใช้กิจกรรมละครสร้างสรรค์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสาร. 2538. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาไทย และ ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์กับแบบฝึกตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร." ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อุไรวรรณ รุณพล. 2533. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้เกมประกอบการสอนและวิธีสอนปกติ ในจังหวัดบุรีรัมย์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุษา จิตถาวร. 2541. "การพัฒนาแบบฝึกทักษะเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพเรื่อง เพื่อนรัก ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เอกชัย จักรนารายณ์. 2541. "การประเมินโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของครูผู้สอนภาษาไทย." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โอภาส คงภักดี. 2535. "ผลของการตีความภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินรายงานวิจัยด้วยตนเอง

ชื่อผู้วิจัย..... ปี พ.ศ. ที่ทำ.....

ชื่องานวิจัย.....

เมื่ออ่านงานวิจัยแล้ว โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เหมาะสม

ลักษณะ	ไม่ดีเลย	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
1. ปัญหาวิจัยชัดเจน					
2. สมมติฐานได้รับการเขียนอย่างถูกต้อง					
3. ปัญหาวิจัยที่สำคัญมากพอที่จะวิจัย					
4. ข้อตกลงเบื้องต้นชัดเจน					
5. ข้อจำกัดของการวิจัยได้รับการระบุครบถ้วน					
6. คำจำกัดความได้รับคำนิยามเชิงปฏิบัติการอย่างชัดเจน					
7. มีการกล่าวถึงการออกแบบการวิจัยครบถ้วน					
8. การออกแบบการวิจัยมีความเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
9. กลุ่มตัวอย่างและประชากรได้รับการบรรยายชัดเจน					
10. กระบวนการรวบรวมข้อมูลชัดเจน					
11. กระบวนการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับปัญหาวิจัย					

ลักษณะ	ไม่ดีเลย	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
12. ข้อมูลได้รับการตรวจสอบในด้านความเชื่อถือได้					
13. สถิติที่วิเคราะห์เหมาะสมกับปัญหาวิจัย					
14. ผลวิเคราะห์ได้รับการเสนออย่างเหมาะสม					
15. มีข้อสรุปที่ชัดเจน					
16. ข้อสรุปถูกต้องตามหลักฐานข้อมูล					
17. การอภิปรายกว้างขวางลึกซึ้ง					
18. การสรุปอ้างอิงไปยังประชากรได้ถูกต้อง					
19. การเขียนรายงานด้วยภาษาที่ถูกต้อง					
20. การเขียนรายงานมีความชัดเจน					
21. การเขียนรายงานดูสมเหตุสมผล					
22. การเขียนรายงานแสดงความไม่ลำเอียง					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รวมคะแนนจากข้อ 1-22

ได้อันดับคะแนน

แบบสรุปรายงานการวิจัย

วัน/เดือน/ปี...../...../.....

ผู้สรุป.....

ลำดับที่.....

คำชี้แจง ให้ใส่ ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงของงานวิจัยและเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

1. ชื่องานวิจัย.....
.....
.....
.....

2. ชื่อ-สกุล ผู้ทำวิจัย.....
.....

3. ปีที่พิมพ์.....

4. หน่วยงาน/สถาบันที่ทำงานวิจัย.....

5. ประเภทงานวิจัย

☐ ส่วนบุคคล

☐ คณะบุคคล

☐ หน่วยงาน

☐ ปริญาานิพนธ์/วิทยานิพนธ์

☐ ระดับปริญญาโท

☐ ระดับปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารของงานวิจัย

1. วิชาที่ทำวิจัย

☐ คณิตศาสตร์

☐ วิทยาศาสตร์

☐ ภาษาไทย

☐ ภาษาอังกฤษ

2. ระดับชั้นที่ทำวิจัย

☐ ประถมศึกษาปีที่ 1

☐ ประถมศึกษาปีที่ 2

☐ ประถมศึกษาปีที่ 3

☐ ประถมศึกษาปีที่ 4

☐ ประถมศึกษาปีที่ 5

☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

3. งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับอะไร

☐ รูปแบบการเรียนการสอน

☐ วิธีเรียน

☐ วิธีสอน

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

4. เนื้อหาวิชาที่ทำวิจัย.....

5. ลักษณะของการวิจัย

☐ การวิจัยเชิงสำรวจ

☐ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

☐ การวิจัยเชิงทดลอง

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

6. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

6.1 ประชากรคือ.....

จำนวน.....คน

6.2 กลุ่มตัวอย่างคือ.....

จำนวน.....คน

6.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร คิดเป็นร้อยละ.....

6.4 ในกรณีที่เป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มทดลอง.....กลุ่ม กลุ่มละ.....คน รวม.....คน

กลุ่มควบคุม.....กลุ่ม กลุ่มละ.....คน รวม.....คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....คาบ คาบละ.....นาที

7. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

- ☐ แบบง่าย(Simple Random Sampling)
- ☐ แบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)
- ☐ แบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)
- ☐ แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ ไม่มีการสุ่ม

8. กรณีไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธี

- ☐ เจาะจง
- ☐ ตามสะดวก
- ☐ อาสาสมัคร
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

9. สังกัดของประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

- ☐ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
- ☐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- ☐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, กรุงเทพฯ เมืองพัทยา)
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

10. ตัวแปรในการวิจัย

10.1 ตัวแปรอิสระมี.....ตัว ได้แก่

- ตัวแปรอิสระที่ 1 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 2 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 3 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 4 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 5 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 6 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 7 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 8 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 9 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 10 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 11 (ชื่อ).....
- ตัวแปรอิสระที่ 12 (ชื่อ).....

ตัวแปรลำดับที่	นิยามศัพท์เฉพาะ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย

1. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 สถิติพื้นฐาน

☐ ร้อยละ	☐ ค่าเฉลี่ย
☐ มัธยฐาน	☐ ฐานนิยม
☐ พิสัย	☐ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
☐ ความแปรปรวน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

1.2 สถิติอ้างอิง

☐ Z-test	☐ t-test
☐ ANOVA	☐ ANCOVA
☐ MANOVA	☐ Correlation
☐ Multiple regression	☐ χ^2 -test
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

2.1 กรณีงานวิจัยเชิงสำรวจ/เชิงทดลอง

ตัวแปรตาม	ค่าสถิติที่ใช้		ค่าสถิติทดสอบ	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	(S.D.)		
ตัวที่ 1 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				

ตาราง (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ค่าสถิติที่ใช้		ค่าสถิติทดสอบ	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	(S.D.)		
ตัวที่ 2 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				
ตัวที่ 3 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				
ตัวที่ 4 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				

ตาราง (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ค่าสถิติที่ใช้		ค่าสถิติทดสอบ	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	(S.D.)		
ตัวที่ 5 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				
ตัวที่ 6 ชื่อ.....				
กลุ่มทดลอง 1.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 2.....				
กลุ่มควบคุม.....				
กลุ่มทดลอง 3.....				
กลุ่มควบคุม.....				

2.2 การดำเนินงานวิจัยเชิงสัมพัทธ์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	n	$\bar{X}$	(S.D.)	r	สถิติและค่าสถิติทดสอบอื่น ๆ
1 ชื่อ.....	1 ชื่อ.....					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
1 ชื่อ.....	2 ชื่อ.....					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ตาราง (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	n	$\bar{X}$	(S.D.)	r	สถิติและค่าสถิติทดสอบอื่นๆ
1 ชื่อ.....	3 ชื่อ.....					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
1 ชื่อ.....	4 ชื่อ.....					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

3. วัดอุประสงค์ของการวิจัย

4. ผลการวิจัย

5. การอภิปรายผล

6. ข้อเสนอแนะ

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

ที่ปรึกษา

1. อธิปไตยกรมวิชาการ	
2. รองอธิบดีกรมวิชาการ	
3. รองศาสตราจารย์วิชัย วงษ์ใหญ่	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย	ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มวิจัยและประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษา

1. นางสาวศรีสมร	พุ่มสะอาด
2. นางพิภุส	สีหาพงษ์
3. นางศกุนตลา	สุขสมัย
4. นางพุทธชาติ	ทองกร
5. นางสาวจรรยาตรี	แจบไธสง
6. นางปรานี	คุ้มตลอด
7. นางสาวพัทธยา	สุพรรณพงศ์
8. นางสาวศุภวรรณ	เจริญสุข

คณะกรรมการโครงการ

1. นายสาโรช	วัฒนสโรช	กรมวิชาการ	ประธานกรรมการ
2. นายประสาธ	สอ้านวงศ์	กรมวิชาการ	รองประธานกรรมการ
3. นางสุภรณ์	สภาพงษ์	กรมวิชาการ	กรรมการ
4. นางมัลลิกา	นิตยาพร	กรมวิชาการ	กรรมการ
5. นางสาวอรุณศรี	อนันตรศิริชัย	กรมวิชาการ	กรรมการ
6. รองศาสตราจารย์สุวัฒนา	อุทัยรัตน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ

7. รองศาสตราจารย์สุมิตรา	อังวัฒนกุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
8. รองศาสตราจารย์ใจทิพย์	เชื้อรัตนพงษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์	ศิริทวี	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
10. นางสาวดารณี	อุทัยรัตนกิจ	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
11. นางจงดี	แสงเพชร	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	กรรมการ
12. นางวรรณพร	ภิรมย์ริน	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	กรรมการ
13. นางจิตาภา	ฉันทานนท์	กรมสามัญศึกษา	กรรมการ
14. นางสาวสมศรี	ตั้งมงคลเลิศ	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
15. นางสาวศรีสมร	พุ่มสะอาด	กรมวิชาการ	กรรมการและ เลขานุการ
16. นางพิกุล	สีหาพงษ์	กรมวิชาการ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
17. นางศกุนตลา	สุขสมัย	กรมวิชาการ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
18. นางพุทธชาติ	ทองกร	กรมวิชาการ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนกลาง

- รองศาสตราจารย์กาญจนา คุณารักษ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

2. นางสาวมาเรียม นิลพันธุ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

3. นายศิริบุญ จงวุฒิเวทย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ส่วนภูมิภาค

1. รองศาสตราจารย์แก้วดา คณะวรรณ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. นางสาวสุชาดา กรเพชรปาดิ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

1. รองศาสตราจารย์แก้วดา คณะวรรณ

2. นางสาวสุชาดา กรเพชรปาดิ

ผู้ตรวจและพิจารณาการรายงาน

1. นางสาวอรุณศรี

ยนันตศิริชัย

2. นางสาวศรีสมร

พุ่มสะอาด

ผู้ออกแบบปก

นายชูเกียรติ

เกิดอุดม

